

ՄԻՒՆԱՏԻՅԵ ԵՐՃԻՅԱՍ

ՐԻՍԱԼԵՅԻ ՏԵՎՐԻՅԷ

ԻԼՄԻՅԷ ՍԱՆԱԹԻՅԷ ԱՏԱՊԻՅԷ ՎԷ ՍԱՅԻՐԷ

15 ՄԱՅԻՍ

1869

ՐԻՍԱԼԷ 24

ՄԷՍԷՐՐԷԹ

ՊՈՒ տէֆա Մայիս 12 տէ բէնճէմպիհ կիւնիւ, Գեր . Սարգիս Սրբազան Պատրիարք Հայրըմը, Պրուսաստան Աթիթանէյէ մուվաթէլէթլէրին տէն սոնրա, Մայիս 14 ճիւմա իրթէսի կիւն, Պապը Ալլէյէ աղիմէթլէրիյէ, Բաթրիքլէք բէսմի իճրա օլունուպ, վէ Բաթրիքլէքիւնէյէ ափտէթլէրի իսէ, անճադ ստաթ օն պիր պուլուգտաւ միւմթին օլապիլտի կինտէն, հատտէն թէճաուդ ճէմիյէթ, Էանի սէքիդ օն պին քիշտէն իպարէթ պիր իզտիճամը քէսիր, սօգադարտա վէ մահէլէլէրտէ հաղըր, վէ թէշիֆի ալլէրինէ մուլթաղըր պուլունսուլըրը հալտէ, զինէթի աղիմէ վէ ինթիրամաթը լաղըմէ իւզըն, Մայր Եկեղեցիյէ դատար կէլտիքտէ, վէ րաքիպ օլտուզըրը աթտան աշաղը ինուպ, սէյրիճիլէրին քէսրէթիտէն նաշի, խալիճէ կիւճիւք չէքիլէքէք, Եկեղեցիյէ տախիլ օլունուգտաւ, կէրէք Շէվթէթլու Ինայէթլու Բաաթիշահըմըդ էֆէնտիմիդ հաղընթլէրի նին, կէրէք Շէհզաատէկիւնըն, կէրէք վիւքէլա վէ վիւզըրանըն ալէյհինտէ, Ֆէրիդէսէն պուլունսան Էտիյէյի խայրիյէսինի, Էիւքսէք սէս իլէ սեղան իւզէրինտէ թէքէլիւմ ու թէլաֆֆուդ իլլէտիքսէն, վէ միլլէթիմիդ հաղընտա տախի լաղըմ կէլէն տէօալէրի օգուտուգտան, վէ ճէմիյէթ թարաֆընտան տախի, մէզպուր տէօալէրէ դարը, ամիլլէր սէտալէրիյէ ճէվապ վէրիլտիքտէն սոնրա, մէսէրրէթ ու խէնտանի իւզըն, հէք քէս քէնտիմահէլլ ինէ կիթմիշ տիր :

Սրբազան Հայրըմըզն կէրէք օլ կիւնքի տէօալէրի հէնկիւմընտա, վէ կէրէք սոնրալէրտէ, միւստ հէպէթ ու միւքէպէմէլէրի Էսնասընտա, վուգուա կէլէն պիր դաշքէլամէլէրի տիգգաթէ շայան տըր :

Եանի, ալլէնէն շու սիյադտէ Էֆէքտըրը զաթիյէլէրին պէյան իլլէմիշլէր տիր : “Պէն հէր նէ դատար Բաթրիքլէկէ շայէսթէ տէյիլ իտի իսէմտէ, թադտիրի խիւտա պէշլէ իմիշ . իմտի քէնտիմտէ ի-

քի նէվի պօրճ հիսս իթմէքտէյիմ, խիլինճիսի Սալթանաթը Սէնիյէ հաղընտա վաճիպէյի չէտիւնիմ օլան սրադ ու սատադաթ, վէ իքինճիսի միլլէթիմ ալէյհինտէ Ֆէրիդէյի զիմմէթիմ պուլունսան զայրէթ ու մուհապպէթ տիր, զէրա միլլէթիմիզին իլլէրինտէ օլմէրթէսէ աղըրըզար վէ կիւճիւքլէր վար տըր քի, Էալլընըդ մուհապպէթ ու զայրէթ իլէ թէսվիյէ բէզիր օլապիլտիլէր : Վէ պուլ մուհապպէթ ու զայրէթ իսէ, տէյիլ Էալլընըդ քէնտիմ, վէ զէվաթը միւթէպէրէ թարաֆընտան զուհուրէ կէլմէլէր տիր, Էլա ումուլէն միլլէթիմիզին, Էն Էսնա վէ Էն քիւշիւք պիր աղատը թարաֆընտան տախի իզհար օլունմալը տըր :

Սրբազան Հայրըմըզն տէսթի չէրիֆլէրինի պուս պիլլէ, բէսմի թէպրիքի աճիդանէմիզի իճրա իլլէտիկիլմիզտէ, աճիդէրինէ, Գէորդ Սրբազան Հայրըմըդ միսիլիւ, զաթը վալէալէրի տախի, միլլէթիմիզ իլլէն, վէ խուսուսիյէ Գուլմ դաբու իլէ Եէնի դաբու իլլէն գըզար մէքթէպլինն Էհէմմիյէթիլի պէյան, վէ չիմտիյէ դատար մէյտանէ կէլէմէտիկի հաղընտա, իզհարը թէէսսիւֆիւ աղիմ իլլէտիքտէն պաշգա, պիր Աղգային Կանոնադրու թիւնա տախի Էշէտտի ինթիյաճըմըդ պուլունմալլին, պիւյիւք քիւշիւք ճիւմէմիզ թարաֆընտան, խալաղը հուպպ ու մուհապպէթ, վէ իթթիֆադ ու հիւսնի իմթի զաճ օլունտուղու սուրէթտէ, թապիւսթիլլէ Ալլահ աղիմ իւշան հաղընթլէրինն ինայէթի Էսէրիյէ, ալլէյի մուվաֆֆադըյէթվայէյի շահանտէ հէր պիր մուհասսէնաթըն լայրըրըլա հուսուլ քէզիր օլապիլլէն, Էմէլ ու արզու իւզըն իֆատտէ ու այան իլլէմէլէրի, պուս ապտի աճիդէրինն պալիսի թէլէքքիւր ու մէսէրրէթի օլտուղու միսիլիւ, ումուլէն միլլէթիմիզին տախի պատիի սիւրուր ու մէմուլիյէթի օլաճաղը շիւբհէտէն միւսթէզնի տիր :

ՄԷՅԻԼ ԹԱՊԻԼ

(1⁰. 23 հէն պատշէ)

Մէյլի թապիկտէ կէօրիւնէն կէրէք հիքմէթլու ալամէթլէրին , վէտէ կէրէք օլ թաաաաաիւսէ շայան աիւտ նազարիլէրին պէյանը պահսինէ կիրիշմէքտէն խօշլանմագտէյիմ : Մէյլի թապիկի նէ⁰ տիր , վէ նա⁰սըլ օլուր տա իճրայէ կէլիր , աալա պիլինուս պանա վէրիլէմէյէճէք տիր . չիւնքի պիր սինէքճիլին ուււււսը , պիր էօրիւմ ճէյին մարիֆէթի , վէ միււտտէթի էօմրիւնտէ գաթան էիւզլէրինի կէօրէպիլէմէյէճէկի էալուլարընըն սէլամէթի հալի իլին , պիր էապան արըսընըն իշու հարէքէթլէրի , հէր վագթ ազլի ինսանը հայրէթտէ պրագաճադ տըր . ֆէգաթ պու ճիւմէ , հայլանաթ իւզլէրինտէ կէօրիւնէն հիքմէթլէրին քէաֆէթիսինէ պիրլիքտէ տիգգաթ օլունտուգտա , էանի , տիւնէանըն շիրապէ վէ նիզամընա ուլիւն սուրէթտէ օլան հարէքէթլէրի , մէյլի թապիկիլէրի , վէ թապիաթըն գաիտէյի ուււււմիլէրի , տաիմա պիր մուվագէնէ (թէրազիլէնմէք) վէ պիր էպէտիլէթ կէօւթէրմէքտէ պուլունտուգլարընտան , մուլըա պու գատար իճրալէրտէ , պիր ազլ ու պասիրէթ էսէրի մէվճուտ պուլունմասը անլաշըմագտէ տիր . վէ պիր տէֆա իսէ էօյլէ օլուղունա իսքէաթ օլունտուղու թագտիրտէ , հէր պիր սըրըն անլաշըմաղը տաիսիաշըքէարտըր :

Մէյլի թապիկի տաիսի , տօղմագ վէ տօղուրմագ քէյֆիլէթի կիպի , թապիաթըն վիճուտլէրտէ իճրաթիւթիթիկի պիր գաիտէ տիր . ֆէգաթ էալընըլ շու ֆարգ վար տըր քի , մէյլի թապիկտէ , տահազիյատէ , էօմր ու թէայէիւշէ գարը պիր մէյլան կէօրիւմէքտէ տիր . չիւնքի , օթլարըն : վէ ազաճլարըն քէօրլէրի իսթէտիլէրի թօքրաղը արատըգլարը կիպի , պէօճէրլէր տաիսի , քէնտի նաֆագալարընը արամագտէ տիրլէր . վէ քէզալիք նէպաթաթըն քէնտի թուլիւրընը հըֆլ իտուսը ըսըթաղըլարը կիպի , պէօճէրլէր տաիսի քէնտի էոււուրթալարընը , հըֆլ իտուսը սագլամագտէ տիրլէր . լաքին կէրէք նէպաթաթըն վէ կէրէք հայլանա-

թըն օլ հիւնէրլէրի , պիր իսթէք վէ պիր գամիրէ մէպնի օլմայուս , իլլա քէնտի էարատըլըլարընտա մէվճուտ պուլունմագտէ տիր : Մէսէլա , պիր էապան արըսընըն թըրնաղը չըգարըլմըլ օլա տաիսի , էինէ պիր խալի վագթտան սօնրա , քէնտի թապիաթընտա պուլունման տէլմէք վէ սօգմագ խասսէսինի իճրայէ գալըլըր . քէզալիք պիր չաղանօղուն մագասը դօբարըլմըլ օլտուգտա , էինէ պիր միւտտէթտէն սօնրա , թուլմաղէ վէ գալըլմաղէ սալաշըր : իմտի պունտան աշիքէարէն նէշէթ իտէր քի , վիճուտլէրին օլ հարէքէթլէրի իլին , թապիաթ քէնտուլէրինէ պիր գանուն վագ իլլէմիշ իտուկի անլաշըմագտէ տիր . չիւն քի օլ գանունուն հիւքմիւնճէ , տաիսմա օլ վիճուտուն քէնտի ճիւսի հըֆլընա , վէ մալսլուգաթըն հիւսնի նիզամընա թապի պուլունտագ , վալիտէճէ պիր մուհապպէթէօրլինէ պօրճլու պուլունտուղու կէօրիւմէքտէ տիր :

Իշթէ պու պապտէ մէյլի թապիկիլէրի քիֆայէթ միգտարի քէսպի վուգուֆիլէթ իլլէմէք նիլէթիլլէ , տիգգաթը թամմէ իլլէ արաշթըրաղտա , մէյլի թապիկին էալընըլ պիր գուվիլէթ էսէրի օլ մայուս , իլլա պիր գանունուն հիւքմիւնճէ իճրա օլտուղուն քէշֆ իլլէտիմ : Վէ արթըլ օլ տագըգատէն պէրու , պիր թաղըմ ալամէթլէր թէֆթիլինէ չըգըլմագտէն վագ կէլէրէք , մէզպուր գանունուն էսասըն արաշթըրմաղէ , վէ թա սէպէպինի տաիսի անլամագ իլլին չալըմաղէ պաշլատըմ : Վէ պու խուսուտա մասընֆ օլունման ղայրէթ ու տիգգաթըմտան հուսուլէ կէլէն նէթիճէ , անճագ պու գատար տըր . վէ պունտան զիյատէ պիր շէյ անլամաղէ չըգըլմագ իսէ , հալ օլունտամագ պիր թագըմ մէսէլէլէրէ պիր գաբու ալմագ օլտուղունտան , թէհի էէրտէ պիր էօրկունլուգ տիմէք տիր : Խնսան քէնտի ազլի իլլէ հէր նէ գատար տիւշիւնիւս մանալէր վէրէպիլիք իսէ պիլին , էինէ պիր պէօճէյին իւզլէրինտէ կէօրիւնէն հիքմէթլէրէ կէլինճէ , քէնտի դուտընթսիլիլի կէօրիւր վէ անլար . քէզալիք պիր վիճուտուն տիկէր պիր վիճու-

տէ տէյիշիլմէսինտէ կէօրիւլէն կիւճիւք-
լէր տախի , Ալլահ ազիմիւշնան հազրէթ-
լէրինին նէզտինէ կէլտիքտէ , հիշ նէվի-
տէն օլտուղու անլաշըր :

Իկէրլի հայվանաթ իւզէրինտէ մէյ-
լի թապիիտէն պաշգա պիր գուվլէթ կէօ-
րիւլմէսէ իտի , պիգտէ պուլունան ճան
մէսէլէսինի հալլ իթ մէքտէ պիր խաթար
կէօրիւլմէյէճէքտի . վէ օլ վազթ թա-
պիաթըն գանուշարը թէֆթիշ օլուն-
տուգտա , ինսան ճիւսիմիդ իշին , իրատէ-
յի ճիւզիյէ , սերպէսթիյէթի նէֆսի-
յէ , վէ զէվամիրի գալպիյէ իլէ մէլուֆ
օլմաղին , հայվանաթ ճինսինէ սերֆի-
րադ պուլունմադտէ տիր տիմէքտէն իպա-
րէթ օլաճադտը : Ֆէգաթ ճանլը մախ-
լուգաթըն տէրէճէլէրինէ տիգգաթ օ-
լունտուգտա , եանի պէօճէք ճինսի օլան
հայվանլարտան , տէօրթ ալաղլը , մէմէլի,
վէ սայիր հայվանլարա կէլիլէրէք նազար
օլունտուգտա , մէյլի թապիիտէն պաշ-
գա տահա եիւքսէք գուտրէթլէր տախի
կէօրիւլմէքտէ տիր . եանի , նիշէ ճինս
ճինս հայվանլարըն հարէքէթ ու իճրա-
լէրի , քէնտուլէրինին խապէրլէրի օլմադ-
սըղըն , թապիաթըն թէշվիգիյէ իճրա
օլունմայուպ , իլլա , վազթինէ վէ հա-
լլինէ կէօրէ , ամէլ ու իճրալէրի պա-
ղէն էքսիլիպ վէ պաղէն իսէ արթմադ-
տէ տիր : Իվլէթ , նիշէ հայվանաթտէ ,
գուտրէթի հիսսիյէ , գուվլէյի հաֆըզէ ,
վէ թէսալվուր իյլէմէք գուտրէթ-
լէրի պուլունտուգտան պաշգա , իսթէք
եախօտ իրատէյի ճիւզիյէ տէնիլէն գուտ-
րէթի տախի միւշահէտէ իյլէմէքտէյիմ :
Էօրիւմճէքլէրին վէ արլարըն իլմի հէն-
տէսէճէ (երկրաշաիաիան) իճրա իյլէ-
տիքլէրի սանաթ , բասթ կէլա պիր շէյ օլ-
մայուպ , իլլա քէնտու իշլէրինէ լազըմլը
պիր սանաթ տըր . վէ պու խուսուս իսէ ,
պիր հայվանընանճադաղ ու ֆիքրիլէ սեր-
պէսթճէ տիւշիւնմէք վէ սէլմէք խաստէ-
լէրինին մէվճուտիյէթինի իզհար իյլէ-
մէքտէ տիր : Տուլղու տէյիշիլտիկի վազթ-
տա , թէրքիպաթ տախի տէյիշիլմէքտէ
տիր : Պէօճէքլէրտէ ասլա աղ ու ֆիրա-
սէթ տէնիլէն շէյ եօդ տուր , լաքին կէ-
րէք աթլարտա վէ կէրէք քէօքէքլէրտէ

կէօրիւլմէքտէ տիր . տիմէք տիր քի , մէյ-
լի թապիի իշին պիր ալէթ պուլունտու-
ղու կիպի , աղ ու ֆիրասէթ իշին տախի
պիր ալէթ պուլունմադտէտիր : Վէ պու
պապտէ մէյտանէ կէլէն կիւճիւք իսէ ,
հատտ ու հուտուտտան խարիճտէ տիր :
Պէն հայվանաթ իւզէրինտէ , եալընըզ
մէյլի թապիիյի կէօրտիկիւմտէ , ճա-
նըմտա պիր բահաթլըգ տուլմադտէյիմ .
լաքին շիմտի , աղ ու ֆիրասէթ , վէ
ֆիքր ու պասիրէթ տախի միւշահէտէ
իյլէտիկիւմտէն , պիր նէվի պի հուզուր-
լուգ էսերլէրի տախի հիսս իթմէքտէ-
յիմ . ջիւն քի պու մէսէլէնին պիր ու-
ճու , թաքէնտուլէ վարըպ եէթ իշէճէ-
կինի տէրք իյլէմէքտէյիմ : Վէ պու պի-
հուզուրլուգտա , ճանլըմ քէնտու քէնտու-
յէ , նիշէ սիւալլէրէ չըգըշըպ , վէ արաշ-
թըրըպ , թաթպիգ իտէրէք , քէնտուլի
էյլէ պայաղը հայվանլար սըրասընտան
խարիճէ չըգարմաղէ ճէհտ ու զայրէթ
իյլէմէքտէ տիր : Ա՛հ , նէ՛ տէհշէթա-
միզ գալլա տըր պու ճան իլէ թէնիմին¹
գալլապ , զիրա ճանլըմ , տէյիլ թէնիմ
տէն , իլլա պիլթիւն մախլուգաթտէնայ-
րըրըպ մահրում գալաճաղը տազըգտտէ
տախի , քէնտուտէ պիր նէվի ազամէթին
մէվճուտ պուլունտուղուն անլայուպ հիսս
իթմէքտէ տիր :

(Լ . Է . Մ . Է .)

ՄԻՆԱՍԻՐԱՅԻՆ ՀԱՅԿԱՅԻՄԻ

ՍՕՆ ՃԵՎԱԳԸՆԱ

ՍՕՆ ՃԵՎԱԳ

Իիկիրմի իքինճի Միւնատիմիդտէ ,
մէճպուրիյէթ օլմատըգճա , էօյլէ բէզա-
լէթճէ գալլմ մէյտանընտա Մէճմուայա
պէքլէմէյէ իրթիքէապ իթմէյէճէկիմի-
զի պիլտիւրմիշիտիք . վէ Մէճմուա թա-
րաֆընտան իսէ , արթըգ պու գատար
ապէսիյաթտէն սօնրա , հիշ տէյիլ իսէ էվ-

1 . Փրանսըգճառա պու լուղէթ , Ֆաթիլէ , եանի
մատտէ եախօտ էճղա եաղըմլը իսէտէ , պիղէր
թէն , թէրճիւմէ իյլէմէյի թէճվիլ իյլէմիշի տիր :

վեղբի իբր վատերի իւզրէ, ագրքանէ հա-
րէքէթ օլունուպ, սիւքիւթէ ըրայէթ օ-
լունուր տէյուէ մէլ խտէր խոճք: Ֆէգաթ
կիւնլէրին կէջմէսի, հէվանըն դըզմասը,
Մէքմուանըն էսկի հալինի տախի թէպ-
տիլ խտէրէք, էմէլմիզի պօշա չըգարըպ,
պիզլէրի պիր սօն ճէվապա տախի մէք-
պուր իյլէմիշ տիր:

Մէքմուանըն 343 նուսխէսինի օգու-
տուղումուզտա, վէ տահա պաղըսը վար
օլաուղունու կէօրտիւկիւմիւզտէ, էազը-
լան քէլամլէրէ տիգգաթը թամմէ իյլէ-
մէքսիդին, սօնուհա պէքլէմէյէ դարար
վիրմիշ խտիր:

Պու տէֆա 345 նիւմէրօ Մէքմուայը
տիգգաթըլա օգուտուղումուզտա, պիր
տիրլիւ օլմ սէնէլլէր Մէքմուա օլտուղունա
ինանամատըղումըլտան, իմդասընա պագ-
մաղէ մէքպուր օլուպ, վէ հագըգաթէն խտէ,
էսկի իմդա օլտուղուն կէօրէրէք, օլմէրթէ-
պէ ճէհալէթին վէ հէզէյանըն Մէքմուա
տէրունինտէ, վէ խուսուսիյլէ սօն ճէվապ
օլտուղու թագաւորտէ, տէրք օլունա պիլ-
մէսինին, զարայիպէ վիտէն օլան սէպէպին
արալթըրմաղէ, վէ տէրին տիւշիւնճէլէրէ
տալմաղէ պաշլաւորըլմըլա, տօսթարտան
պիրիսի չըգըպ, տիւշիւնմէ', տիւշիւնմէ',
օնու քէլֆ իթմէնին քէք քօլայը վարտըր:
հէր պիր շէյին օլմուշու վէ օլաճաղը, կիզ-
լիսի վէ աշիքեարէսի պունտա մէվճուտ
տուր տէյէրէք, Երագահանըն վէ Եթմ
իմաստասէրին պիւլիւք գարնտաշը, վէ Մը-
խիթարեանլարըն պէրկիւզարը օլան պիր
Էֆիմէրտէ ըրթապը կէթիրտիրտէն սօն-
լա, աշըպ Մէքմուա հագգընտա պիր չօգ
իւթիւրաճլար իյլէտի խտէ, գաթէն
էօյլէ լաղըպիլէ, չանլար չալան ըրթապլէրէ
իթիմաստ իթմէք պիզլէրին թապիաթընա
մուղայիր պուղունտուղունտան, պիր թա-
պի սէպէպ արալթըրմաղէ պաշլայարագ,
շու աթիտէքի ազլէ մուվաֆըգ պիր սէպէ-
պի պուլապիլմիշիւզ տիր:

Իրիկըմի իքինճի Միւնատիւմիզտէ,

1. Միւթարեան միաքանուծիւնուն էսէրէրին-
տէն, միլլէթիմիզին Ֆայիտէմէնա պուղունտուղունու
իքեալ իտէմէտիկիմիզլէ պէրապէր, նիչէ վէ նիչէ
հիճվէ չայան էսէրէրինի տախի, էալընը Մէքմուա-
նըն վէրտիկի մէքպուրիյլէթէ պինաէն, սէօյլէմէյէ
իճթիրաղ իտէմէտիկիմիզլէ պէյան իտէրիզ:

Մէքմուանըն պիր Գէսիլինի էաղմըշ ի-
տիք, օգույանլարա մալիւմ տուր. վէ Մէք-
մուա խտէ, պիզիմ Միւնատիւլէրի օգու-
յուպ հիչ պիր շէյ անլայամատըղընը,
պիտտէֆաթ պիզլէրէ պիւտիրմիշիտի. տիւ-
մէքտիր քի, Միւնատիտէն հիչ պիր շէյ
անլայամայան Մէքմուա, 22 ինճի Միւ-
նատիտէ քէնտի քիպրինէ մուվաֆըգ պիր
պահս կէօրէրէք, տիգգաթըլա օգուտա-
ղէ մէքպուր օլմուշ իտէտէ, պու տէֆա տա-
խի թօղըուսունու անլայաճագ էէրտէ,
էանըշ անլամըշ, էանի օլ ըրիյատէ տէ-
յու էաղըլան հալլէրէ վէ ազամէթլէրէ,
քէնտույի հագըգաթէն մալիւք տիր կիպի-
գըյա իյլէմէ կէ պաշլամըշ օլմալտըր. չիւն
քի, օլտէրէճէ թէքէպիլիւր, վէ օլմէրթէ-
պէ էլֆաղը դուրուրիյլէ, հիչ պիր քէամիլ-
ատէմ իւզլէրինտէ կէօրիւլէմէտիքտէն
պաշլա, ճահիլէր իւզլէրինտէ տախի նա-
տիրէն կէօրիւլէպիլմէքտէ տիր:

Մուշու պիր Հայ դարըսը, Գաթօ-
լիք մէզհէպինի գապուլ իթտիրտէն սօն-
լա, չօլուգ չօճուղունու պրագըպ, Կա-
րապետ Բաթէրանըն հիւմայէթինէ սըղը-
նըր. Մուշ բաշաւը թարաֆընտան մէզ-
պուր Բաթէրայի, գարըյը քօճասը թա-
րաֆընա կէօնտէրինիւզ տէյու իւշ տէֆա
էմր օլունուր. մէրգում Բաթէրա ասլա
տիյնէմէզ, վէ հաթթա գարընըն քօճասը
թարաֆընտան պիր քէֆալէթ իսթէնիւր,
վէ Հայլար տախի քէֆալէթլէ Գաթօլիք
օլմագ ատէթ իմիզտէն տէյիլ տիր տէյու
ճէվապ վէրիւլէր. վէ նիհայէթ գարը քօ-
ճասընա վէրիւլմէզ. չիւն քի վէրէմէզլէր,
զիրա գազանըլմըշ պիր ճան պիւլէրի զայպ
օլուր. . . :

Մէքմուա պու քէյֆիյէթի հըրսու
հիտտէթ վէ էանըշ օլարագ նաղ խտէր,
միլլէթիմիզ զազլէթլէրի թարաֆընտան
կիւնալիւն ճէվապլէր վէրիւլպ, գարըյը
ալըգօյուպ քօճասը թարաֆընա թէպիւմ
իթմէմէք, մէզհէպ վէ ինսանիյէթէ մու-
ղայիր տիր տէյու իտտաա օլունուր. Մէք-
մուա պիր տիրլիւ հագգանիյէթի գա-
պուլ իթմէ կէ ճէսարէթ իտէմէտիկին-
տէն, հէր նէվի հէրգէկիւյէ իրթիքեապ
պիրլէ, ոլըր ալմաղ, սալմա սաբան, սա-
ղընա սօլունա պազմագսըղըն, գալլէմինին

ուճուռնա րասթ կէլէնի սօգուշտուրմագէ պաշար . քիմինէ խթիհզա , քիմինէ սիւթէմ , քիմինէ թէհտիտ , վէ քիմինէ տախի եհնիչէրիճէ հօրֆլէր կէսթէրէրէք , պէն պէն իմ , պէնտէն պաշար հիչ պիր գալէմ սահիպի եօգ տուր , վէ օլամագ , վէ պէնիմ եաղտըղարմ պիրհանի Բէպպանի կիպի թուլթուլսա կէրէք տիր կիրպի իտտաալէրտէ պուլունուր :

Մէճմուա էսկի պիր զագէթէ իմիշ , հեր զագէթէ օնա թէվազու իթմէլի իմիշ , վէ խուսուսա , Մէճմուա Գաթօլիք մէզհէպինտէն իմիշ , վէ օլ մէզհէպտէ իտէ 40 միլլէթտէն վէ 20 տէվլէթտէն միւրէթթէպ 200 միլիօն Գաթօլիք տէ վար իմիշ , արթըգ օլ եիւզ պին քիլիսէլէրի , պիր միլիօն բաբաւարը , էլլի պին վաիզլէրի , վէ նիչէ հիչ պիր ակէր մէզհէպտէ պուլունամայան հալլէրի մէվճուտ իմիշ , էօլլէ պիր մէզհէպէ գարըզ զէրրէճէ պիր լազըրտը սէօլլէմէք , այնի խէթա իմիշ

Մ ախ գէվալը Մէճմուա վախ , մութլագա հըրս ու հիտտէթ իլլէթինէ ուղըամըշ , վէ քէնտուսի պիլլէրէ Քիւլէն Իլլէնէլէրի տէր իքէն , պիլլագաթ քէնտուսի իսէ , քէնտույէ հագըգաթէն պիր Իլլէն օլմուշ օլմալտըր . կէրէի պու հալտէ պիր գալէմ իլլէ ուղըաշմագ պայազըճա պիր ապէս տիր . իէնպին իրաա , «է-ին» սապօն , էանի (տիվանէյէ նասիհաթ , վէ սիյահատէմէ սապուն) . քէար իթմէզ տէյէրէք , կէրի չէքիլմէք պիր ուսուլտուր . (Մէճմուանըն քէնտի մէսէլի) . լաքին սուչլույա քէնտի սուչունու պիլտիրմէք , էօքսիւզէ գաթթան կիյաիրմէք , տարպըր մէսէլինէ րիայէթ իթմէք տախի , պիր ուսուլ տուր . վէ հէմ տէ էլլէմիյէթտէն տիր : Ը իմտի Մէճմուանըն էֆքէարընճա , էկէրէի տիւնէատէ Գաթօլիք մէզհէպի օլմագ իսէ , հէման հիչ պիր իլմ , հիչ պիր սանաթ , վէ հիչպիր էյուլլէք մէյտանէ կէլէմէյէճէքմիշ : Աճախիպ հիւմէթ , Մէճմուա տահա պիր այ էվլէլ , « 150 միլիօն Գաթօլիք » տէյու եազմըշ իքէն , պիր այ սօնրանաճըր օլուպտա 200 միլիօնա չըգարապիլտի . զանն իտէրիգ քի , մէզհէպլէրին րէվլիշ , պու հիսապ իւղրէ

կիտէր իսէ , պիր սէնէյէ գատար տիւնէա իւղէրինտէ Գաթօլիքլէրտէն պաշար հիչ պիր մէզհէպ գալամայաճագտըր : Նէկիւզէլ վէ սէվլինէճէք հիսապ : Լաքին պէօլլէ պիր Գալաթա գուլէսի գատար եալանը սէօլլէտիկի իլլին , Մէճմուա քէքտէ թէէսսիւֆ իթմէսին , զիրա քէնտուլլէ պիր պիւլիւք թէսէլլի վար տըր . օլ եալանա իրթիքէապ իտէն եալընըզ քէնտուսի տէյիլ տիր , էանի տիմէք իսթէրիգքի , Եւրոպա զագէթէսի տախի , 1853 սէնէսինտէ , վէ 20 ինճի նիւմէրօստունտա , պիւյնիհի քէնտուսի կիպի սէօլլէմիշ օլմագին , Ներքին Համիդուլմն վասէթաւսըյա ճէվապընը ալմըշ տըր . վէ պիլգ տախի շիմտի քէնտույէ ճէվապ օլարագ սահիհինի սէօլլէրիգքի , 140 միլիօնտան զիյատէ Գաթօլիքլիկէ զահիպ օլան էօգ տուր :

Տիւնէատէ , պիր մէզհէպին սահիհիկի , նէ քիլիսէլէրին , նէ ինանանլարըն չօգուղունտա վէ զէնկիլլիյինտէ տիր , վէ նէ տէ 40 միլլէթտէն վէ 20 տէվլէթտէն իպարէթ պուլունտուղունտա տըր :

Վրիստոսէֆէնտիմիգ խրիսթիյանլըղը վազ իթաիկի վագթտա , իլք խըրիսթիյանլըղը գապուլ իտէն , պալըգճը վէ ֆաղըր թագըմընտան օլուպ , նէ 40 միլլէթլէրի , 20 տէվլէթլէրի , 100 պին քիլիսէլէրի վար իտի , վէ նէտէ սիւա ու սալթանաթ , մէզհէպէ պիր շէրէֆ սայըլմագտէ իտի . վէ հաթթա ճօյա ֆէյլէսօֆուն թահրիրինէ նէզարէն Վրիստոստան պին սէնէ սօնրայա գատար քէարկիլը քիլիսէլէր տախի էօգուտու : « Օնունճու տէվրտէն էվլէլ , պիւլթին էվլէր , մէմլէքէթլէր , վէ պիւլիւք քիլիսէլէր տախի օտունտան եաբըլըպ , իսթիւնիւ իսէ սաման իլլէ գաթաթըր իտիլէր , վէ էկէր թուղա իլլէ պիր քիլիսէ եաբըլըսա իտի , զարայիպ նէվիտէն պիր շէյ սայըրտըղտան պաշար , թարիլիլէրէ տախի գայա օլունուր իտի : » Քաղաքաւարուլուն իւն . Հ Գ : Ե . 211 :

Մ է իլմ ուսանաթա հիչ պիր վագթտա մէզհէպին թէէսիլի օլամագ , զիրա մէզհէպ պաշար շէյ տիր , վէ իլմ ուսանաթ պաշար շէյ տիր : Էսկի զէմանտէ ,

Թողու մեզհէպ Իսրայէլ միլէթինն ի տի , լաբին Մըսըրը պութըրէսթլէրուէ պուլունան իւմ ու սանաթ Իսրայէլ միլէթինուէ եօգ իտի : Մըսըրուա բի բիրա միտլէրի վէ տահա շիմտիյէ գատար ազլ ու հիւնէր իլէ եէթիլիլէմէյէն նիլէ շէյլէրի եաբանլար Գաթօլիք տէյիլ իտիլէր : Աթինաստէ վէ Բօմաստէ զուհուրէ կէլէն ֆէյլէսօֆլար վէ էհլի հիւնէրլէրին քեաֆֆէսի տախի պութըրէսթ իտիլէր : Ինսան հէր վազթ ինսան տըր , ազլ հէր վազթ ազլ տըր , իւմ ու հիւնէրլէր վէ սանաթլէր ազլ ու ֆիրասէթ իլէ պուլունապիլտիլլէրուէ պաշգա , Հազգ թէալէա ազլմիւլլէր հազրէթլէրինն վարըզը տախի անձազ ազլ ու ֆիրասէթ իլէ պուլունա պիլիլ , վէ պուլունուա շու թիւրքէն տարպըր մէսէլ բէք իյիճէ թաստիգ իտէր : « Ալահը կէօզ իլէ կէօրէն եօգ իսէտէ , ազլ իլէ պուլմագ Կօլայտըր » :

Պիզլէր իրիսթիյանըզըն ալամէթի , էօյլէ զէնկիլիլէր վէ բատիշահլըզլար տըր տէյու պիլմէյուպ , իլլա սատէ հալիլիլ , վէ սաֆի տիլլ իլիլ տիր տէյու գըյաս իտէրիլ : զիրա Քըիստոս էֆէնտիլիլլէր ըսմարլատըզը անձազ ֆազլիլէթ , ֆուգարա բէրլէրլէր , մուհապպէթ վէ գանաաթտըր :

Տիւնէատէ հէր մէզհէպուէ տէվլէթ վէ փատիշահ պուլունմուշ տուր , վէ հէր մէզհէպ իլլին վազթինն վէ մահլէլինն կէօրէ միւթէլլէֆ վէ միւլէյէնէն էպնիլէլէր եաբըլմը տըր , վէ հաթթա բատիշահլարըն էպնիլէլէրի , հէր վազթ վէ հէր եէրտէ սէճտէկէահլէրտէն տահա զիյատէ միւթէլլէֆ վէ միւլէրրէֆ պուլունմուշտուր , Իսլամիլէթէ իհտա գըրընան պիլիլէրճէ ճամիլէրի իպնա իթտիլէն Գաթօլիքլէր տէյիլլէր տիր . ֆէգաթ , Իսբանէա թօքրազընտա նիլէ սարայլարը վէ ճամիլէրի երզըպ իսարապ իսէնլէր , վէ նիլէ բիթապլէրի եազըպ վէ պօզանլար Գաթօլիքլէրտիր . վէ հաթթա Մէտիլնէթ իլլՉիւհլէնամ , 4100 տիրէք իլզէրինտէ միւլէսէս պուլունան մէշուր արապ սէրայընը եաբանլար Իսլամիլէր իտիլէր , վէ շիմտի իսէ հալէա պուլիւն վէ պուսաթ , պիր բիւլիւք տայիլէսինն թազիտի , Լօնտրատաքի ճամ սէրայըն տէրունինտէ

հէրքէսէ սէյր իթտիլիլմէրտէ տիր :

Իմտի տիւնէատէ 40 միլլէթ վէ 20 տէվլէթտէ գաթօլիք վար իմիլ , պունտան նէ՝ հասըլ օլուր . 60 միլլէթտէ , 30 տէվլէթտէ տախի Բրօթէսթան , Բումվէ Հայ վարտըր , վէ հէբսի պիր եէրէ կէլտիքտէ , 140 միլլիօն Գաթօլիկի 20 միլլիօն գատարտա թէճալուզ իսէր : վէ Պուլթըրէսթլէր իսէ տիւնէատէ , հէր մէզհէպուէն զիյատէ տիր , Էանի Իսլամ Բում , Հայ , Եհհուտի , Գաթօլիգ վէ Բրօթէսթան վէ սայիրլէրի , բեաֆֆէսի պիր եէրէ կէլտիքտէ , անձազ 450 միլլիօնա պալիլ օլապիլիպ , հալ պու բի 650 միլլիօնտան զիյատէ պուլթըրէսթ հիսապ օլունմագտէ տիր : Էյ իմտի Մէճմուա , Էհլէր սիզին էֆէրարընըզա եէլթէնմէքլազըմ կէլէն , պուլթըրէսթ օլմագ լազըմ կէլէնէքտիր . նէ տէրսինիլ ճայիլ կէօրիլէր միւսիւնիլ , Էօգսա հէրքէսի ալտաթմագ իլզըրէ , շու Գաթօլիքլիլ , լայրընտան զիյատէ մէտհ իտուպ պիլիլթմէքտէն վազ կէլէր միսինիլ : Խալիլ իսալալ մայընըզ , օլ Բաբանըն ճիսմանի հիւթիւմէթի , սըֆաթըլա , Էազտըզընըզապ հսէրին , իճրասընը , պու տիւնէա պիր տախի կէօրմէյէնէք տիր , Էանի հէր պիր տէվլէթազ չօգ Բաբա հիւթիւմէթինն պաշ էյմէյէնէք տիր , վէ պէլբիտէ Էյլոպանըն կէրէք Գաթօլիք , կէրէք Բրօթէսթան վէ կէրէք սայիր մէզհէպուէրի մուազըլամ տէվլէթլէրինն միւրատըր իլզըրէ , Բօմա հիւթիւմէթի բէք չօգ հիւթիւմէթլէրէ եազըն վազթտա սէրֆիլու իթմէկէ մէճպուր օլաճապտըր : Նասըլքի պիլիլէր Պօնաբարթէ տէվլինտէն պէրու տախի , սէօյլէտիլիլիլ թաստիգ օլունմագտէտիր . « որ խոնարհեցուցանէ զանձն իւր բարձրացի , և որ բարձրացուցանէ զանձն իւր խոնարհեցի » , Էանի պիլիլէրլէր սէվտասընտա կէզէն բիւլիւսին , վէ բիւլիւքլիւք սէվտասընտա պուլունան պիլիլիւսին , ահբեամը իճրայէ կէլմէքտէ տիր :

Մէզհէպ խուսուսու պաշգա տըր , տէվլէթ խուսուսու պաշգա տըր . 20 տէվլէթին մէզհէպի պիր օլմագտէն , Էախօտ պիր մէզհէպէ 20 տէվլէթ իթիպար իթմէքտէն պիր ֆախտէ հասըլ օլապիլմէք

միւմբին օլտա խտի, շիմտիյէ դատար տիւնեատէ բէք չօգ ատլ ու առաւելթ էսէրլերի կէօրիւմէք լաղըմ կէլիւ խտի . ֆէգաթ տախիւս պունուն մուղայիւրի զուհուրէ կէլիւկինտէն, էն պիւլիւք մուհարէ պէլէրվէ գան ու գըթթալէր, անձագ Գաթօլիք մէզհէպինտէ պուլունան տէվլէթլէր պէյնիտէ, վէ չօգ տէֆա իսէ Բօմա սէպէպինտէն վուգուա կէլիւ տիր . վէ պիղպաթ Բօմա բէնտիսի, նիչէ Գաթօլիք տէվլէթլէրտէն իբրազ իտէճէք տէրէճէլէրտէ մուսիպէթլէր չէքմիշտիր . վէ իշթէ հէրքէսէ պիր Ճիւզի մայիւմաթ վիրմէք իւզըն, Մ . Լընէթ Զօլանտերին, շուաթիտէքի պիր գաչ հիքեայէլէրինի թէր. Ճիւմէ վէ պէյանէ միւսարաւաթ իտէրիզ :

« Լէտինձի Կրէփօար Բաբա, Նօրմանլարը Բօմայա չաղըրտըղընտա, Բօպէր Կիսգար, Փլաւինիա գաբուսունտանիչէրու կիրիւ, էհալիյի մէմէքէթի բիւր սիւազ, վէ սօգադլարը իսէ մէթէրիսլէր իլէ գաթաթըմը կէօրտիւքտէ, մէմէքէթի աթէշէ վիրմէկէ պաշլատը : Բօրեասրուգկէարլարընտան թահրիք օլունարագ, անինտէ էանկըն տէօրթ թարաֆը սաըրպ, Գաբէթօլ նամմահէլտէքի Սէնթ Անթ գալաւընտան վէ Լաթրան սէրայընտան թա Գօլիղէ տէնիլէն մահէլլէ գատար պիւթիւն պիւթիւն բիւլ էյլէտի :

() Լարատէ աթէշ կէօյլէրէ չըգմագտէ իքէն, Բօպէր Պիսգարըն առէմլէրի, շէյթանլար միսիլիւ, սիւաշլար էլլէրտէ, վէ բիւֆը ու լանէթլէր տիլլէրտէ օլտուղու հալտէ, էանկըն տէհէլէթինէ բէնտի տէհէլէթլէրինի տախի իլալէ պիրլէ, նիչէ վէ նիչէ բէտէրլէրի վէ գօձալարը գըրըձտան կէլիւտիքտէն պաշգա, լաշէլէրի էանընտա իսէ, գարըլարը, գըղլարըվէ բէնտուլի մէզհէպէ իհատ իլլէմիշ գէնան թայիֆէլէրինիտախի, բէաֆֆէթէն բէնտիլէրին էապանի հէվալի նէֆսլէրինէ գուրպան իլլէտիլէր : Վէ օլ պարպարըր օլ գատարա տախի գանաւաթ իթմէյուպ, բէնտի դազապլէրինէ ուղրայանլարըն էիւզիւքլէրինի աճէլէթէն զապթ իտէպիլմէք իլլին, պիլլարէլէրին բարմագարընը բէսիպ բարէ բարէ իլլէտիլէր : Նիհայէթ պիր գաչ սաւաթ իլլինտէ պիւթիւն Բօմա

էանըպ բիւլ օլտու : — 1526 թարիլլէրինտէ, Հարլ-Գէն տինմէքլէ մէշուր Խաբանեա գրալը էմրիվէ միւրատը իւզըն, Խաբանեալըլար, պալթալար իլէ, պիղպաթ էէաինձի Գլէման նամ Բաբանըն սէրայը գաբուսունտա տախի բարլալատըլար : — Վէ պիր սէնէ սօնրա, էանի 1527, մայիս 7 տէ, վէ Խաթանպօլուն ֆէթհինտէն հէման 50 սէնէ գատար սօնրա, Պուրպօնլար կիւրուհարը հիւձմ իլէ Բօմայը զապթ իլլէտիլէր :

Երբիւր Սէնթ Անթ գալաւընա չըգմագտան ֆէրաղաթ կէլէրէք, մէմէքէթին իչէրուսինէ էայըլտըգտա, էվլէլաբէնտի աղրապալարընը Ճէնքտէ զայպիլլէմիշ պիր թաղըմ պիլլարէլէրէ լասթ կէլիլիլէր : Էվլատլէրինտէն մահրումգալմը, վէ պէտպալսթըգ իլէ մէյուսիլլէթէ տիւլար օլմուշ պինլէրձէ տէրտիլլէր, պարի հիչ տէյիլ իսէ բէնտուլէրին թաթըլ ճանլարընա օլտուն գըյմասընլար իլլին, տիւլմէնլէրէ գարըն էվլէրինի ալըպ, վէ պիւթիւն մալլէրինի թաղտիւմ իտէրէք, վէ կէօլլէրինտէն սէյլլէր կիպի էաշլար աղրտարագ, րէձա ու նիլաղլէր իլլէմէկէ պաշլատըլար, լաբին օլ վահշիլլէրին էիւրէքլէրինի, մէրգուկլէրին նէ ֆէլաբէթլէրի, վէ նէտէ րէձալլէրի ալա մէր. համէթէ կէթիլլէմէտիլլէր :

Վէ զաթէն օլ պիլլարէլէրի, խանէլլէրի էաղմա օլուպ վէ խարապ օլմուշ իքէն, սօբալար իլլէ տէօյէրէք, վէ ապա էաշլարընա վէ տէրէճէլէրինէ լիայէթ իթմէյէրէք, Ճէպրէն բարալարը վար իսէ ալապիլլինլէր նիլլէթիլլէ, թէքրարէն խանէլլէրինէ տէօնմէլլէրինէ ձէպը ու իգտաւ իլլէտիլլէտէն պաշգա, գէնկինլէրէ իսէ տահա զիյատէ էղիյէթլէր վէրտիլլէր : Զաթթա պիր գաչ բիւմէլլէրի գօլլարընտան, վէ պաղըլլէրի ալաղլարընտան սուլար իւսթիւնտէ ապտըգտան սօնրա, նիչէ կիւնլէր էօյլէ ասըլը հալտէ պրագըպ, պէհատէ աղըր մալլէրինի վէ աղճէլլէրինի նէրէյէ սագլատըղլարըն էկէր խապէր վիրմէղլէր իսէ, իբլէրի բէսէրէք սույուն իլլին պըրագաձագլարընը թէհտիտանէ խապէր վէրտիլլէր : Պիլլարէլէրին բէք չօղլարը տա.

յապար ալթընտափօլլալ, նիշէլէրի իսէ, աթէշ քէսիրմիշ տէմիրլէր իլէ, վիճուալէրինին միւխթէլիֆ թարաֆլարընտան տաղանտըլար :

Դաւթ Պօնաբարթէնին նագլինէ : նէզարէն, պարպարլար, պիչարէլէրին թըր-նագլարը արասընա սիվրի թիքէնլէր սաբ-լայլու, աղըզլարընա էրիմիշ գուրշունլար ապըտուլ, վէ պիրէր պիրէր տիշլէրինի չէքտիքտէն, վէ հէզար նէվի տէհէթա-միզ սէրէնձամլէր վիրտիքտէն պաշգա, պուգաղըլար իլէ պաղըլ էրքէքլէրինին կէօղլէրի գարշըսընտա, գարըլարընը գը-լըճտան կէշիրտիլէր : Նիշէ վալիտէ-լէրին իւզէրինտէ տէրալէրինտէն նաշի պիր նէվի եալուղըլգ գուհուրէ կէլմէ-կին, քէնտու կէօղլէրինի քէնտուլէրի օ-յուլա չըգարըլ, վէ նիշէ բէտէրլէր իսէ, քէնտի գըզլարընըն ըրզընը կէօղլէրի էօ-նիւնտէ պողտուրմաղէ իրթիքէալ իթ-մէտիքլէրինտէն, քէնտի էլլէրիյլէ քէնտի էվլատլէրինի էճէլէ գուրպան իյլէտիլէր իսէտէ, հէյ վաճքի, պախթարը գըզ-լարըն ըրզընը էօլիւմ տախի օլ վաճիլէ-րին էլլինտէն իսէլա՛ս իտէմէտիլէր : Ծէ-միի սէճտէկէաճըլար թէսնիս օլտնտուգ-տան պաշգա (սըբապղծութիւն), պիւ-թիւն խաչլար գուրշունա տիգլիտիլէր, վէ պիւթիւն ալիզ սուրէթլէր (պատկեր) տախի կիւպրիլէր ալթընա կէօմիւլտիլէր : Վէ հէմտէ պու ճանվէրձէ գուլմար եա-լընըզ պիր գաշ կիւն սիւրմէյուլ, իլա-ասլա արալըզ վէրիլմէքսիզին, թէքմիլէն ալլարձա սիւրտիլէր : Բաբա պիզգաթ քէնտուսի, վէ քէնտու գարտինալլէրի, հէնուզ պաշլամըշ պուլունան եումրու-ճագ վէ գըթլըզ արասընտա, նաչարըն-տան նաշի էշէք էթի եէյիլ կէշինմէյէ մէճպուր օլտուլար :

.....
.....

Պիղլէրին հէր մէզհէպէ ըիպէթի-միզ տէքքէար օլուլ, քէնտի մէզհէպի-միզի իսէ, թէսահհուլ իթմէկէ պօրճիւ պուլունտուղումուղու հիշ պիր վագթ ին-քէալ իտէմէյիլ : Կէրքի պիղլէր պիր ալ-լըզ վէ ֆազըր միլլէթիլ, լաքին պէշ էիւզ, պին սէնէտէն պէրու, Բօմա մէզ-

հէպինտէ կէօրիւլէն օլ աղըլտան վէ ֆի-քիրտէն խարիճ աղամէթ ու ճէլալէթլէր նուրլարը, միլլէթիմիզին ասըլ խրիսթի-յանլըզ նուրույլա միւնէվլէր պուլունան կէօղլէրինի գամաշտըրըլ, վէ մէրքէզի ին-սանիյէթ օլան գալլինի ճէլալ իտէմէտի-կի հայտէ, արթըզ չիմտի չիմտի... զէրէճէ գամաշտըրըլ վէ ճէլալ իտէմէ-յէճէկի կիւնէշ կիպի աշիքէար սըր :

Մէճմուլար հալաթիս Մուշ քէյ-ֆիյէթինի պէյանէ պաշլալալտան պէ-րու, օլ խուսուստա տայիմա պիր աճա-յիլ վէ իսթիհզայէ շայան լիսան գուլան-մագտէ տիր : Մուշուլարա իքի միլիօն սիւնկիւյիւ վէ 100 պին թօքու կէօսթէր-տիքտէն, վէ թէսահհուլ իթտիկի հագգ-սըզլըզ իլլին, 150 միլիօն Գաթօլիկին հագգըտըր տէյու պալըրտըգտան պաշ-գա, քէնտուլէ ճէվապ վիրուլ, հէր պիր մէզհէպէ վէ ինսանիյէթէ մուղայիլ էլ-ֆազ ու էֆքէալընը ճէրհ իտէն վարա-գալէրէ, սէօյլէտիկի սիթէմամիզ, թէհ-տիտանէ սէօղլէր, էօրֆէր, իսթիհզա-լէր, կիւրիւթիլէր գալմամըշ իքէն, պիրտէ եազտըզլարընտան ութանմայը պէր թարաֆ իտէրէք, Մասիսի քէնտու իսէյալինձէ պիր հիւքիւմէթէ հաղըրլար, Մեղունուն վէ Միւնաաթինին եաղտըզա-լը իլլին Սալթանաթը Սէնիյէէնին տիգ-գաթը թամմէսինի տալլէթ իտէր . վէ խուսուսիյէ Միւնաաթիյէ գաղշը արսըզ, նամուսսուզ, սիւքիւթ մուհաֆաղասը, էթրաֆ սիւզկէճի... տէտիքտէն սօն-րա, պիրտէ գալգարտա, ճէզա գանուն-նամէսինին 213 վէ 214 պէնտիլէրինի կէօս-թէրմէկէ պիլա իհթիրազ ճէսարէթ ի-տէր : Թէշէքքիւր իտէրիլ Մէճմուլար հալաթիս, նիյէթինի վէ ֆիքրինի աղ չօգ անլատըզ, վէրտիկինիլ գօրգու աղ գօրգու տէյիլ իսէտէ, Սալթանաթը Սէ-նիյէէ թօքրաղընտա, վէ 1860 սէնէսին տէ պուլունտուղումուղու իլլին, գալէմձէ գուհուրէ կէլէն գապիհաթլէրին էվլէլի վէ ախըրը սիղին իւզէրինտէ մէքիւզ պու-լունտուղու թագտիրտէ, էկէրքի պիղլէ-րին տախի սիղլէրին հալինէ հիսսէտաք պուլունմամըզ, գանուննամէյի մէզպուրէ-նին յաճքէալընտան պուլունուր իսէ, շու-

եւեքսէր մէկզորդտան նիւղու պիւղնո պիգիմ էտնա մէկզորդէրէ թէշրէֆինիպէ միւշէրրէֆ պուլունտուղունուղտա , թա պիւթընըղտա պուլունտան խայրխաշըգ իգթիզաորնտան , միւէլլիֆիլը , գալէմ քեաորըգ , վէ եավէկիւլիւք սանաթէրի նի պիգլէրէ տաթիձ էօյրէտէձէկինիզ ա չիքեար տոր :

Իշիլթինիզ , աթիգ միւէլլիֆիլէր , միւթէրձիմէր պիւլիլիւք բուլիւք ալիմէր վէ ճաշիլէր . իշիլթինիզ , շիմտիւրույի ձի ճանտէ մէվառա պուլունտան ալիմէր , ա գըլըլար , գալէմ սաշիպլէրի վէ միւրիքէ լամէր , Մէճմուանըն պիր եւեքսէր մէվ գըսր վար իմիշ , պիւղէր միւլէթիմիլգէ լէքէ վէ իլլէթէր իմիլիլ . . . Եվիլթի իշիլթինիզ , իշիլթինիզ , քիլի քէնտույի մէտճ իթմէք , ատապ ու թէրպիլէնին մուղայիրի վէ ճաշիլլիք ալամէթի օլուպ , վէ հէման տիւնէա գուրուլըլտան պէրու , թէր պիլէ հագգընտա պաշսէ կիրիլէն , ալիմ լէր վէ աղիլլէր հիւքմիւնձէ պիր հարէ քէթի նապէձա վէ կիւնաճ տոր աէյու իտաաա վէ հիւքմ օլունմագտա իքէն , Մէճմուա գաթան ութանմայարագ , վէ պէն միւթաթիւն քիլէն իւէրէք , պուլունտա րազըրմ էիքսէ մէվգըլէն , սիլլէն պուլ լունտաթընտալ էպիւ մէվգըլէ գաթար իւէր նէլլիլ իմիլթ , լաքին , սիլլ պուլ էիքմէթի րաթի լունտաթընտալ , տէյէրէք , ճիւլիլ ալլէմ մուլաձէ հէսինտէ պաղըրմաղէ ձէսա րէթ իտէր :

Ըլաճ , պիր գուլունու շաշըրթմա :

Մէճմուա թէքէպալիւր շարապըլա սէրիսօշ պուլունտալիւն , քէնտույի իֆրաթ մէրթէպէ մէտճ իթմէկէ դանաաթ իթ մէտիկինտէն , Միլթիմարէան միաքանու թիւնուն տաթի համիսի կիւլի պուլունտա րագ , օլ գաթար մէտճ իտէր քի , կիւլա , էկէրքի Միլթիմարէան միաքանու թիւնու օլմամըլ օլա , հէման միլլէթ իմիլլին պիւ թիւն քիթապլէթի իլմի , վէ թէվարիլի , պիւթիւն պիւթիւն մաշվօլուպ կիտէձէք իմիլլիկի , իւէյալի սէօղլէրէ տաթի իր թիքէապ իտէր : Նասըլ քի եօգարուտէ տաթի սէօյլէտիք , Միլթիմարէան միաքա նու թիւնուն նիլլէ ասարըլխայրիլէսինտէն , միլլէթ իմիլլին ֆայիտէեապ պուլունտա :

Նու պիլթ թէշէքքիւր իգըար իտէրիզ վէ պու պապտէ իսէ , Մէճմուանըն քէն տուլէրինի օլ գաթար մէտճ իթիկինէ , պիւղգաթ քէնտուլէրի տաթի կիւլէնէրէք , Մէճմուատէն զլյատէ ութանըլար , վէ գըլարըլար դանն իտէրիլ :

Մէճմուայը Հալաաթիս օլ գաթար պիր եւեքսէր մէվգըտէ իմիլլէր , էօյլէ երթէքէպէ քէլլիլէ իտէրէք զաղէթէձիլլիք իթմէքտէ օլմայուպ , իլլա էյլէնմէքտէ ի միլ : Իշիլթի պիր եէնի թէքէպալիւր տա ճա , պու տաթի հիլ պիր քեամիլ միւէլլ լիֆ լիւանընտան իշիլթիլլէ քէլամտէյիլ տիր : Պիղգաթ էվրոպաաա զաղէթէձիլլիք էն պիւլիլք թիւարէթէրտէն պիրիսի օլուպ , թիւարէթէրի իշիլ պիւլէրձէ զէն կին ատէմէր , պիւլէրձէ իշիլլէր , վէ եւլլէլլիլ , Մէճմուանըն գալէմինտէն քէսկին գալէմ սաշիպի եաղըլըլար գուլ լանան , վէ հաթթա պիր զաղէթանըն եաղընըլ իսիլլէն օն ալթը պին քէսէ ագձէ վէրիպտէ , սաթըն ալան զաղէթէձիլլէր մէվառա օլունուլա հալտէ , Մէճմուանըն օլ թաշգիրանէ քէլամէրի , տէյիլ եաղը նըլ պիւլլէրէ , իլլա անլէրէ տաթի րաձի տէյիլ մի տիր : Վէ Մէճմուանըն էյլէն ձէ տէյու եաղըլըլ պիր զաղէթէնին թապիլթիլլէ պէօյլէ հէրգէլէրտէն , վէ քէլլիլթիլ նաշէմվարէլէրտէն իպարէթ օլմաըլ աղլէ մուաֆըգ տէյիլլի տիր : Եա ճա՝ Մէճմուա , միլլէթ իմիլլէ բարասըլա էյլէնմէք , եանի քէնտու բարասըլա զէ հիլ ալլա , եինէ քէնտույի իշիլլէք տա թի ալ պիր ութթալըգ , վէ քէք տէ ֆէնա պիր ինսանիլլէ տէյիլ տիր :

Մէճմուանըն գըլաաթնա , միլլէթի միլլ շու գաթար սէնէլէրտէն պէրու , մէք թէպլէրիմիլլ ուղըունա իքի եւիլ միլլիսն զուռուշ տարֆ իթմիլլիսն տէ , կէօրտիւ կիւ մէյիլլէր , անձագ Մասիս , Մեղու , Միւնաաթի , վէ Փարիլ կիւլի չըլէպ գալէմէրալ օլմուլար . վէ իլմձէ գալէմ հիլ պիր շէյ ալամամըլար . եանի միլլէ թիմիլլէ Միլթիմարէան միաքանու թիւ նունտան պաշգա ֆաթտէ կէսթէրէն հիլ պիր գալէմ սաշիպի գուհուր իտէմէմիլլ իմիլ : Մէճմուանըն գալէմինին ուձուն տա , պու պապտէ շու իքի ֆիքրին պիրիսի

կիզելի գնդերը օրնալը տրը և էանի , քէն . ախլէրիտէ քէմալ մէրթէպէ գալէմ Զէ մէհարէթ վար իքէն , միլլէթին պիւթիւն ֆէտաքէարըլը իջին թէհի օլմուշ պուր տիւնէսի , եա քէնտուլի միլլէթիմիլլէն առտ իթ մէմէպիւտէն , Վէ եատա պու . քաճըգաւա Գէտէպ ու թէրպիյէյէ ըրայէ . թէն , փալէմ սահիպի օրարազ և անճադ պիր սէն վարըմ , տիւնէկէ հիճապ իթ միշ օլմալը պըր : Ֆէգաթ պու պապուտէ տախի թէհէպիւթի փթմէսէ կէրէքուիր , զիրա քէն . տուսի , չէմ քէնտուլի վէ հէմտէ տիկէր . լէրի հատաէն զիյանսէ մէտհ իթ պիկի կիւլի , քէնտուսիւնի տախի մէտհ իտիճի պիր գալէմ պուլունմուշտուր . էանի տիւնէք իթ էրիզ քի , պու տէֆա , իսթանպուլտա թապ օլունան 1 Էվանտ շէրալտ նամ ին կիլիզ զադէթասընտա , Մէճմուպը հա . փատիսինպիլլէրի կէէրէք , էրմէնի միլլէ . թինին , էն զիյատէ իլէրուտէ պուլունման պիրինճի գալէմ ծահիպի տէքոս , մէտհ ու սէնա օլունմուշ տուր . ըրքին 3 չի ֆաիտէ քի , Լէվանտ շէրալտըն միւ . էլլէֆի , նէ էրմէնիճէ Վէ նէտէ թիւրք . Զէ պիրմէտիկիւտէն , միլլէթիմիլլէն պուլունման պիր գալէմ իջին , էօլլէ գօ . լայլըզա պիրինճի , իքինճի , վէ իւջիւն . Զիւ տիւնէթինին չօզլուգ . զըյմէթիվէ թէ . Էստիլի օլմամարըլը Էճիլտէն , Մէճմուա . յը Էավաաիսին տախի , պուլունմէթտէ միգաուրի քիֆայէ պապիսի մէմուտիյէթի օլմամարըլը զանն իտէրիզ :

Մէճմուա զադէթա օլմայուպ , էյ . լէնճէտէն իպարէթ օլտուզու հալտէ , վէ իրթիքեապը քէլլիյէյէ , էանի թիւթա . լէթ կէօգէթմէկէ իհիյաճը օլմայան պիր էիւքնէք մէվըտէ պուլունմուզու թադսիքտէ , Էվիլլէրէտէ կէրէք տիլ . գաթ քէնտուսի իջին , վէ կէրէք Պանաշ . բարթէ թէթիլիլի իջին , միլլէթիմիլլէն հիւ . մէթ ուլմուտէնէթինի պիւմտէֆաթ թէպապ իյլէմիշ օլմաթ թաաճ Զիւպի շա . յան տըր . Ֆէգաթ , պուլուն . տախի ա . յըպպանմայըլ , լիւն քի Մէճմուա չօգ . տէֆա Էտիլտըլընր եա հիճօգու մամադտէ օլմալը տըր , Վէ եատա քէնտաի մէմուրա . լիննա Էտիլտըլընր , պիր քէօլ Էլլի . Զիլթ իլէ վիզը իմիզ իյլէմէքտէ օլմալը

տըր . նաալը քի պունտան ադաէմ , քէն . տալտէ Էադըլըլը օլան իւշ քիլիսէ մաա . տէթինի Էրի հէֆթէ սօնրա Մապիպուէ օգուլունշ օլտուզունապիլզաթ քէնտուսի ի . թիզար սուրէթինաէպէյան իյլէմիլտիր :

Մասալ մը պէոյլէյօրուզ աճէպա :

Մէճմուա պիլզէրէ կիւնակիւն էօրֆ . լէր վէ թէհտիալէր կէօսթէրտիքաէն սօնրա , պիր էպէրինի կէօրէմէ քիլիլն . պէն մի օլա , Էօգպա Գաթմիլլէ լուղէ . թինի վէ Բումա քիլիսէսինի , Էլլիստէ պիր վէսիլէ վէ ալիլմտէ պիր Էզնիլէ իթմէք . տէն պիր ֆալտէ մի պէքէտիկիւտէն օլա , պու տէֆա 348 նիւմէրօսուլտա 3 Գաթմիլլէ մէզհէպիլլէ վէ Բումա քիլիսէսինի նէ իթմէ իկիլիլլէ հապալիլթ գալմաթը Էյու պազըրը , վէ թէէլէքի իտէր 3 հալ պու քի , պիլզէր հիւ պիլլ վազթաա , քէնտաի թարաֆըրդուտան մէզհէպ լազըր . տըրնա պիր սէպէպ պիրմէմիլլէ տիր 3 վէ հէմտէ 3 մէզհէպիլլէ պիր 3 օգուլուն օլմաթըքա , մէզհէպ պապիլի լիւանէ տըքա , թա գաթիմաէն պէրու միլլէթ Զէ թապիլաթմըլտան մախի տէյիլ տիր 3 ջիւնըի հէմճէննէթ իսիլլին գաթուսու ա . չօգ տըր , վէ հէմտէ հէք մէզհէպէ ըրա . յէթիմիլլէ , մինա էլ գաթիլլէ պիլլմիլլէ հա . զըգաթմըլտէն պիր իսի տիր : Էաքին պու Զիւմէ 3 1860 թարիսինտէ տախի , յ . թապէտուս վէ Սալաթմըլլէմիլլէն քիլիսէսինի , գաթման Բումա քիլիսէսինի թէրճիհ իտիլ , զալէպէ իթպիրմէքուր 3 թիքեապըլ , քէնտուսիլլէ Էլլէրէք Էա . Էալմա , պիր քիւրիլլէ գապուլ իտէմ . յիլ : Պիլզէր 3 Էհհուաիլլէրին իտիլաթ պաշըսընա , ինկիլլէ քիլիսէսինին Արը Է . պիսիպուսուլունա , պու թէքէսթէրին Պրգա . մանընա 3 Բումալըն Պատրիարքընա , վէ Բումալըն Բաքընա պիր տէրէճէտէ ինա . սանիլլէ իւզըն հիւալի ըրայէթ իթմէ . կէ պօրճուլ օլտուզունմուզու թանըրը , լըքին քէնտու միլլէթ իմիլլէ պիր քիւլլէք . բաքասընա գալըլը իւրալի իյլէտիլլէմիլլէ Էա . թաաթ գաւաթ տա , միւլալիլլէ 3 Էլլէ ի . թաաթ իթմէկէ պօրճուլ տէյիլլէ . նա . սըլ քի , ինկիլլէրը քալիլլէսընա , վէ Փրանա , Նէմէ վէ Բումալլէ իսիլլէպիլլէ օլ . լարընա գալըլը 3 մէտէնիլլէթ Էա իլլէ ու

րի իսթիտուտը վե միւրաւոր իւզրէ դամզ
օլունան տիւշմէնլէրի , միսաֆիրլիյէ գա-
պուլիյէթէ Դէսարէթ իտէպիլմէլէրի իՅ-
թիմալտէն օլապիլիյը մի իտի :

Մէքմուա , միլլէթիմիզին շիմտիքի
գալէմ սաՏիպլէրինտէն խօշանմայարագ ,
օթուզ սէնէ Էվլէլէրի Տալիմիզի արզու
իտէլթ , յու խուսուստա Ալլահ պիլիը վե
ինսանտա շէհնտէթ իտէր քի Տագգը
վարտըր օգիրա , 30 սէնէ Էվլէլ , Ալլա-
թօնէանլէր , Օրդայեանլար , Ոսկեանլար ,
Շահնազարեանլար , Միսակեանլար . . .
Էօգ իտի , վե թէվէքէլի միլլէթիմիզ
իսէ , Կէրաթի Գահանայիյ , Էփէլէյ Կը-
րաթ , Մաթի Աստուածինէն Դօհլանէրի
վարը , Մաթի Վիշլէնիյա , Ճէկէնէն Է-
վէրինէ Էօգ Գարդլի , Ճէկէնէն Էլլէլ ,
վե ԿաՏա պուշարա մանէնտ քիթապլէրի
սատէտիլմնէ օգուսաքալէ իտի : Ըու սօն
րաքի իքի քիթապլէր թարիսթի շէհ-
րինտէ 1783 վե 1784 թարիխլէրինմէ
պասըլմըզ վե օգույանա իքրաՏ կէթիլիթի
քիթապլէր օլմայ , գաբուսու իսէ , շու ա-
թիտէրի սուրէթտէ Էազըլմըզ արը . Էա-
նի , Ճէկէնէն Էլլէլ : Պասմա օլուն
տու Միլլէթ արեանլարն Էրէմապլէն
ա . Էլլէլ Մէքմուանն Տագգը վար-
տըր , ջիւքի օթուզ սէնէ Էվլէլ , միլլէ-
թիմիզ շիմտիքի կիպի Էլլէլտա լիսանլէ-
րինէ աշինա օլմատըղնտան , Էռնէն
Կէլէլէրի , Դրաթի Կըրաթալ , Էղբայր թարիսթ
վե տաՏասայիթ թէլիլիթաթ վե թէրճիլ-
մէլէրինտէ իրթիքեապօլունմուշ օլան Էսնէ
լըլթալարը վե իսյանէթլէրի Կիօրիւտան
լայաճագ իրթիտարը օլմատըղնտան , վե
Տիրի շէքէր շէրպէթի տէյու Էռթմաթ
տէ իտի : Ֆէզաթ , պուճիլմէլ , մէզպուլի
քիթապլէրի թէրճիլմէ իտէն քիմսէլէր ,
քէնտուլէրինի պաթիլը սայիսըտըրլար ,
զիրա , Էկէր շիմտի պու սէնէլէրտէ , Իս-
թանաթլտա , վե Էայ քիլիսէսինէ թապի
պուլունմուշ օլա իտիլէր , Մէքմուանն
խըլմնտա ուղարայարագ , Ինկիլիզ վե Ամ-
րիգա Տիւքիլմէթլէրինն Տիւքիլի իւզրէ ,
Տէլէմօղըն միլլէթիլի կիպի , ջըրան-
լայա կիթէճ Էրէրինն , շիւքէ Էօգ իտի :
Հաւատարմընու թիւն վե Ճիզվիթլը
տէվլի կէլմիշ տիր , կէլմիշ :

Մէքմուայը Հաւատարմին միւլէլիֆի
պիտտէֆաթ , Էօլլէ գալիլա վե միւնա-
դատան խօշանան պօլունտան օլմատը
զընը պէյան իլլէտիլտէն , վե Մէքմուանն
տէվամը իշին , տէֆալէրճէ միլլէթիմիզին
մուալէնէթիլի թալէպ , վե Պէյաբար-
թէ թարիլի իշին տաթիլ , Էինէ միլլէթի-
միզտէն իյանէյէ նայիլ օլարագ , զէվաթը
խայրիտաՏանն , թէլէքքիլը ու մէմու-
նիյէթիլի պիլտիլտիլտէն սօնրա , 23
նիւմէրօ Միւնատիլիզտէ , ումումնէ միւլ-
թէրի աղալէրիմիզէ շիւքրանիլիթի գալ-
պիլիմիզի իղՏար իթտիլիմիզլէ ձիւրա-
պէր օլ կիւլէրտէ իքինճի տէֆա օլա-
րագ , պիրէր թագըմ տաՏա Միւնատի
ալլիաղէ արզուքէլ պուլունմա տէօթ
նէֆէր զէվաթէ իթիլտալէն , խասսէթէն
իպրազլէթէլէքքիլը իլլէտիլտէն պալ-
թա Էնէզաքէթիլ նէֆսիլիլէրինն մազա-
լի ծիւլունմադ իւզրէ , իմիլէրինի վե
մաթլէլիլիլի պէյան իթմէտիլիմիզի
պիլտիրմիլ իաթը Էֆէզաթ օլ թաՏալին
իշինտէ , զէրէգատար Մէքմուայա գարշը
նէթօղուտան թօղույա , վե նէտէ Էօգ
լըլտան Տիլ պիր սէօճպէթիլիլ Էօգ
իտի . նապըլ քի օգույանլարա աշիքէար
տըրա : Հալ պու քի Մէքմուա քէնտի խըլ-
գաթիլտէ պուլունման Էալլէլիլ վե Տար-
ֆէնտաղըղը գալթ իտէմէտիլիլտէն նիլ
օլա , Էօգսա սայիթ պիր Էֆէրէարէ մէպնի
մի օլա , խասսէթէն օլ խուսուստա պիր
պաՏա աշարպգ , Միւնատիյէ գարշը ,
կիւյա օլ սէօլլէտիլի տէօթ Նէֆէր
զէվաթըն սալը Էօգ իմիլ կիպի , իթմէ-
տիլի Տագարէթ , վե սէյլէմէտիլի Տէրլէ
գալմամըլտըր , Պիլլէր պու պապտէ Մէճ-
մուայէ իքի շէյ սէլալ իտէրիլ : Պիրինճի
4 միլլէթլէրինն պիրէր տաՏա Միւնատի
ալմասընա նիլլին , նէ սէպէսի մէպնի ի-
նանամազ , աճէպա , պու միլլէրինիլ պիր
շէյ մի տիր Է քէնտի կիպի միլլէթիլիլ
պիր Էլլէլ օլան միւլէլիլիլի , Պօնաբար-
թէ թարիլի իշին շու գատար մուալէ-
նէթ իտուլ , վե զագէթէսինն իսէ ,
տէօթտէ իւլ բայընր պէսիլիլն միլլէ-
թիլիլ իքէն , Միւնատիլին քէնտիլին
պիր Էաարգ Էվլաթ պուլունմուղու Տագ-
տէ , խայրիլտալ վե գալթու պէ գըլմէթ

Թանձրմագլոգ չէլմէլերնին գուրուճասը մը լազըմ կէլըր իմիշ : Կէրջի խայրխայ լըղա պիր էօյլի վէ հատտ օլաւնդ , լաքին օլ զաթլէր քէնտի իսմէլիքնի նէշը իթմէր իսթէմէթիքլէրի , Մէճմուանընտա պու մէրթէսէ իթիգատտըլըղընա յէպէպ օլմաը հազըգաթէն ի էաճճիւպէ շայան պուլունտուգտան պաշգա , յնէթի Զէօնտէ իսէ , պաշըճա պիրտէ հասէտ էսերի կէօրիւնմէրտէ տիր տէնիսէ ճաշիդ տէյիլի տիր : Ֆէգաթ , պու գատար շիւքհէլի վէ միւլէսվիս օլմայընը Մէճմուա , զիրա սիզլն զէրէ գատար ի նանմատըղընը քէյֆիյէթի , եանի , տէօրթ խայրխայնըն իսմ ու լապալլէրնի , բէք չօգ հէմէհհիլէրիմիդ բէք իյիպիլիպ թանըրար , վէ էկէր իմանընդը թէթմիլ իթմէր իչն մէրգումպիթէն սիւաք իտէրմէթիդ , տէյիլ եալընը իսմ տէրէիլէրնի , իլլա իշ ու մէշուլիյէթ շէրնի տալիս իսապէր ալապիլի սինիդ : Միւլէճա՛ն Ալլահ , սէն հըֆիլ իյլէ Միւնատիյի , Մէճմուանըն շիւքհէ , հապարէթ , սիթէմ-վէ զարա՛ղ ու հասէտ լէրնտէն :

Իբրինձ իշ օլքէյֆիյէթի էկէրչի պիդլէր եալան տախի եապիշ օլա իտիք , աճէ չիւք քէնտուլէրնիս նէ իլիշիքտի . պուլըպը միւնաղապը սէվմէմէր մի տիր , եօգսա քէնտու ինպէլէրնտէ հէր պիր իպրարլարը պէօյլէ եալանլար օլմաը օլմագ , պիր շէրէֆ ու իֆթիսար , վէտէ եախօտ պիր նէրքի՛ն համալունմու սայըլմագտէ տիր :

Եյիլ իշու տիր Մէճմուա , այըպ : Կէրջի պէօյլէ պիր միւնասէպէթ սիդ մատտէ իչն , իրթիքեապ իթսէլէր իտիք օլ աթօղթ զաթլէր մէթմուպ իլէ տախի քէնտուլէրնի Մէճմուայա պիրտիլէ պիլիլէր իտի :

Մէճմուայա սիւալ իտէրիդ բի , պէօյլէ խարիճտէն պիր պահար էլէ ալաբուգ հագարէթ ու իսթիհզայիլըղընը քարը վագթ , ճէզն գանուճնամէսինի օգումուշարմիլըր աճէպա . Չանն իտէրիդ բի պիդլէրնի էկէրէտէ քէնտիլէրի օլմուշ օլալար իտի . պու խուսուսգա պիդէ , հարհար , սոֆաթընը եիւքլէտիր վէր իտի . լաքին շիմտի Մայիս ալընտա ք

լուպ , տէյիլ ճըրճըլըր , իլլա պիւլիւլէր իիպի էօթմէրտէ պուլունտուգարընտան , ճիւպիլէրնի ֆարգ իթմէր զահմէթի նի իսէյստաւընը տիյնէյէնլէրնի գուլ վէյի թէմէիլիյէլէրնի իհալէ իտէրիդ :

Մէճմուա Զնճն ճէվապլէրնին սօն զըսիլըն եազաճաղարը հալտէ , իլլա այտան պէրու եօրուլուպ , վէ բէք չօգ գաւա մաք եօլլարընտա պուլունտուպ , Մաւ քէյֆիյէթի պահսինի ունու թատըրադ , քնըշընտաքիլէրի , մատտէյի ախէրլէրի ճէլպ իթմէլէ բէք չօգ չալըմիշ , վէ պիր տիրլիլ քիմսէյի Մուշ տաիրէսինտէն տիւշարը չըգարամամըշ օլալուգու էճիլտէն , մէյեուսիյէթ տէրեալէրնտէ զարգ օլմագտէ իքէն , խայրխայնտան պիրիսի , խըղըր կիպի իմաալընա էէթիլէրէր , Մաշիս իրիտէ վուգուա կէլէն Բաթրիք ինթիսապըմըն վագալէրնի , նապէ իտէր իթմէր , Մէճմուա տըր էօլիւլէքտէն տիրիլիլ վէշ . հէման շէօյլէ պիր քէնտոյի թօբայարադ գալէմի էլիւնէ ալըլ , աիթուրը գալպ իլէ : Միւնատիյին , պիր ֆէլէք սիլէսինի ըստ կէլմէսինի պահսուպէյանէ չըղըշըր :

Մէճմուա օլ խուսուստա սէվիւմէյուպ իլլա հասէտ իթմէլիտիր . զիրա Միւնատիյին սիլէյէ թէսատիւֆ իտէն այնի եիւզիւ , եիւզլէրճէ զէվաթը միւլէպէրնի մուվաճէհհիսինտէ պիր տէ բէտէրանէ պուսէյի նայիլ օլալուգտան պաշգա , ումումէն միլլէթի թարաֆընտան , պիր ֆապիլէթ տէֆնէսիլէ տախի շայէվէթ պուլըրմուշ տուր . . . :

Միւնատի քէնտի միլլէթի վէ մէգհէպաշը իչնտէ , ֆէլէք սիլէսինի ըսթ կէլմիշ , կէլմիշ , թարաֆէյնտէն քիմսէլէրնի զէրէ գատար պիր թէլէքբի օլունմամըշ իքէն . Մէճմուա զարազ ու իսթիհզա պարադը էլիւտէ օլմալին , օլ խուսուստա ախի պաճատան աթլայցուրադ իլէրի տիւշտիւկիւ իչն , Միւնատիյին իշպու ճէվապ պիլլէրնի ըսթ կէլէրէք , տիւշարը գաճալէ մէճպըք օլաճաղընը էվիլլիւտէն ապա տիւշիւնէմիլ օլմալը տըր գանն իտէրիդ :

Մէճմուա պիր Մուշ Բաթերապըն , մէգհէպէ վէ ինսանիյէթ է միւղա

յիբէն, պիւր եղևի վէ չծուգ չօճուգ սա-
հիպէսի գարըյը եանընտա ալը գոյմագ է-
տէպտիղձէ հարեքէթինէ թէսահհուպ
էթմէկէ անտ իթմիշ պուլունմաղին, իւ-
այրան զի յայտէ տիր իթմէտիկի հազու-
րէթ վէ սէյլէմէտիկի թիւրէհհաթ գալ-
մամը իբէն Երնէ գալգարտա Ե Պիլէ-
թիմիղին գալէմ սահիպէրինի պօղուպ
կէօղինտէն չըպարմագ նիյէթիյէ, կիւ-
յա փայրիսահանէ սուրէթտէ, եաղտը-
լարիւր օղիւմամաղ, վէ իթմիպար ու ըիւ-
յէթ իթմէմէսի իւն, պիւր թաղրահա-
միհհաթիւր վերիւր :

Երապտըր Ե Էճմուա Կայըպ :

ԵՏԻՐՆԵ

() Ե ետիւնձի նիւմէրօ Միւնատի-
միղտէ, Էտիրնէ խանէտանը եվլատը օ-
լարագ, Եթմանպօլտա Պէպէրտէրի Ֆը-
րանսըղ բաբասլարը իտարէսի թահթըն-
տա պուլունման մէքթէպտէ, ալթը նէֆէր
շակիրտան պուլունմուղուն պէյան պիւ-
լէ, Էյլէ եվլատէրինի տիյարը ախէրէ-
րէ կէօնտէրիպ, վէ պօյաղը տէրսլէր ի-
չին, միլէլի սայիրէ մէքթէպէրինէ սէնէ-
վի շու գատար ագձէ վիրմէքտէն իսէ,
նէֆսի Ետիրնէտէ, խասսէթէն պիր նի-
զամը մէքթէպէ տէսթրէս օլունմաղէ սայ
ու հիւմէթ օլունարագ, պիւլթիւն միլէ-
թիմիղ չօճուգլարընըն ֆաիտէմէնտ օլմա-
լարընը արգու իյլէմիշ իտիւր :

Պու տէֆա, սահիհէն պիւլտիկիմիղ-
նէզարէն, պիր ճիւղի վագթ իւն տահա
գալմագ իւզըն, Պէպէր մէքթէպինտէ
եալընըղ պիր Ետիրնէլի չօճուգ դալըպ,
տիկէր ընֆիդլէրի Էտիրնէյէ սէվգ օլուն-
մուչլար տըր. վէ օրատա թահսիլ իմ
ու մալիւմաթ իյլէմէլէրի պապընտա, պիր
թէրթիպ տիւշիւնիւլիւպ թէսավիւր օ-
լունմագտէ իմիւր :

Եվլէլի սէյլէմիշիւղ տիր, շիւտի տա-
խի սէյլէրիւղ, Էտիրնէ կիպի պիր մէմէ-
քէթտէ, միլէթիմիղտէն, շու գատար
խանէտան, միւլթէպէր վէ սահիպ սէրվէթ
ֆամիւրէ մէվճուտ իբէն, միգտարի բի-
ֆայէ հիւսն ու նիզամընտա, եա Գալը-

նրգ կիւնտիւղ իւնիւղ, վէ եա տգա սահա
իյիսիւղ կիւնտիւղ իւ, կէքէր գըղ-
լար վէ կէրէք Էրէք չօճուգլարիւն, մէք-
թէպէրի պուլունմամաղ, հաղրգաթէն,
հիւմ թէէսսիւֆ վէ հիւմէլ թէպիւլիւպ օ-
լունմագտ պիր քէյլիյէթ տիր :

Պու ալէմուէ հէր շէյին պիր վագ-
թի միւնատիպէ միւհթմապուլունտաղը-
նըքեմը ծլունմատըղընա պինտէն շիւտի
քի Սրբաղնի Պատրիարգ Էպրընըղն վէ-
թանըպալիսի Էտիրնէ օլուղընը թագ-
տիրտէ ֆո նիւլէ գէվլաթը բիթապէթէր-
վէրանըն հիւմէթ ու պայրէթէրիյէ,
քէնտի վաթմըլարընտա նիզամը մէք-
թէպէր բիւշապլէրիյէ միւշէրրէֆ օլա-
իլէթէրէրի մէմուլին դայրի ալիյի տիր :

Ելէսէվիյէ, նիզամը մէքթէպ,
տէնիւլիւրտէ, քէք չօղ տէֆա անըշը-
տըղը միւլիւլիւ ֆ միւլէլիւֆապինպլէր մա-
լալընմաղուպ, իլը Ե խոպսէթէն մէքթէպ
պուլունմատըղը հարտէտալիսի քիրա իլ-
էվէր թուլթուլիւպ, անձագ հօճալարըն
վէ տէրսլէրին Էյուլիլի անըշըլմաղտըր :

ԳՈՒՄ ԳԱԲՈՒ

Պունտան ետիւ այ գատար ագտէմ,
Գլըմ Գաբու իլէ Ենի գաբու արա եէ-
րինտէ, պիր գըղլար մէքթէպինիւղ զայէթ
իւլ զայէ Էլլէմիյէթինի կէօրէրէք, պա-
ղը զէվլաթը Էհլի պատիրէթին թէվլի-
զիյէ, Էյլէ պիր մէքթէպին բիւշատինէ
արղուրէշ պուլունտուգ իսէտէ, միւլէս-
սէր օլումատըղըն տախի, սօնրալէրտէ պիւթ-
թէէսսիւֆ պիւլտիրմիւր իտիւր : Ֆէգաթ
եաղընլարտա, Գուլ գաբու խարիճինտէ
Սուրը վաւաղտէայ նամ գըղլար մէքթէ-
նին տախի պահսինի պիւլ մէսէրրէթ պէ-
յան իյլէտիկիմիւր մալիւմ տուր :

Պու կիւնէրտէ մէքթէպի մէզպու-
րու շէյլէ պիր սէյր ու թէմաշա իյլէմէք
իւզըն կիւլտիկիմիւրտէ, 120 գատար
զըղ չօճուգլարը, վէ հաթթա պա-
ղէն միւլթէպէր ֆամիւրէ եվլատլէրի տա-
խի կէլմէկէ պաղաւմը օլուղըն իշիտէ-
րէք, վէ պու խուսուստա միւլտէրրիսպու-
լունման Մէզպուրէան Մկրտիչ ալանըն
դալպինտէ մէքթիւղ պուլունման շէվգ ու

ղայրէթի կեօրերէք, զիյստեօիյն մէմ
նուն վէ մէսրուր օլմուշուղ տօւր :

Ֆէգաթ, մէսէրրէթ ու սէնպալըզ
սէօյլէմէլէլէ պէրապէր, էմէֆ ու պիթէլ
միմիզի տախի պէյան իյլէմէք, գալէմի
միզին ուսուլնտէն, վէ հագգանիյէթին
իզթիզարնտան օլմաղին, մասէլէ մէղ-
պալտէք, կէրէք Սուրբ Պօղոս նամ էր-
քէք չօճուզլար մէթէպինէ, վէ կէրէք
մէգպուր դրզլար մէթէպինէ, նէզարէթէ
հիմմէթ իտէն Հոգաբարձու աղալէրին,
չիմոիյէ գաստար դրզլարը էեր իւզէրին-
պէ թրաբէգարազ պրազադլարնը թէ-
պիէրազ պիրէ, հէր նէ թարիզ իլէ օլա
պիլի իսէ, լազլմ կէլէն թրաբէզպէրին
էաբըլմաւնա սայ ու զայրէթ իյլէմէլ-
րինի, աճիզանէ ընձալէր իտէրէք քէր-
քէք չօճուզլար իլին տախի, տէրս խափէ-
տէ էազլ խանէլէր պուլունմատըզն պէ-
յան իտէրիզ :

ՊԱԼԱՏ

Իլէլէն հէֆթէ Պալատաթի խորեն
էան մէթէպինին իճրայի իմթիհանլէրի
պիթմիշ օլմալին, իշպու բաղար կին
Մայիս 15 տէ, Սուրբ Հրէշտակծնպետ
քիլիսէնի տէրունիտէ, խայլիճէ ձէմիյ-
էթ հազլը պուլունմուղու հալտէ, թէվ-
զի մուքեաֆաթլարը տախի իճրա օլուն-
տոն :

Շակիրտանըզ վէ մուալլիմէրին
ղայրէթլէրի մէտհէ շայան մէթէպէտէ
տիր, ֆէգաթ մէթէպիլէրինին էպնիյէ-
սի գաթան մէթէպ ուսուլնէ մուշասիպ
աուրէլէտէ աէպիլ տիր :

Կէրէք թէվիլի միւքեաֆաթ բէթոն
պիր տիքիւշա սուրէթտէ իճրա օլունմա-
յուալ, զուհուրէ կէլէն օպանտրըքը
հալէր ին էար օլունմաղ իտէտէ, օլ
նօգսանիյէթլէր ումումէն հէր պիր մէթ-
թէպիմիզտէ ազ քօզ կէթրուլէքուէ պու-
լունմաղին Գալլէթ իմիպին մէթէպիլէրինէ
ալէստէլլիյէ պիր նիզամաթ վազ օլուն-
մատըզա, հիլ պիր մէթթէպի թէթմիլէն
այրալայամայաճաղըմը ալթբէար տրը :

Եւվմի մէգպուրտէ, ուսումնատէր
Կարապետ Պաթուէլի չօգաճէպնն սէօյ-
լէտիկի զայէթ իւլ զայէ թէթսիրլի պիր

նութգչալէնալէրէ սէզա իտի իտէտէ, չի-
ֆաիտէ քիտ տահա թէմիզ աշխարհա-
բառ իսանիւրը տախի անլայան բէք ազ
քէսպուլունմուղունտան, վէ միլլէթ իմիզ-
տէ, էլ վուրուալ սէնամլէր ծղումաղ ատէթի
մալլու՝ օլմատըզլուտն, զուհուրէ կէլէն
էսէրլէրի, անձազ հիւս իտէպէրին գալլ-
լէրինտէ մահպուս-գալլըլ տրը :

Պալատա տախի պիր դրզլար մէթ-
թէպի պուլունմատըզ իֆրաթ տէրէճէ
աճիզլէրինին պայիսի էսէֆի օլտուղուն-
տան, զիյնէթ խիթամիւնտա, պիր թա՝
զըմ զէվաթ պիր օտայա թօլաննըլուալ
պիրէք սիկարա գահվէ իլէ թէնէֆիլու
օլունմուղտա, էսէֆի ձէրունիմի պիր
տիրլիւ հազմ իտէմէյէրէք, պիր դրզ-
լար մէթթէպինէ Պալատ էհալիսինին է-
շէտտի իհթիյաճը պուլունմուղուն, օ-
րատա հազլը պուլունմանլէրէ ումումէն
աճիզանէ պէյան իյլէտիքտէն սօնրա,
սէօհպէթի քարոզիլ Յարուլիւն վար-
դապետէ լէվիլէրէք քէր պիր քարոզա-
լունն նաքապալլըրէ դրզլազ մէթթէպինին
էլէմիյէթի պէյանիյլէ պիթիւրմէլէրինի
ընձա իյլէտիկիտէ կէրէք մուշայիլէյհ
թարաֆնտան, կէրէք մէվճուտ պուլու-
նան աղալէր թարաֆրնտան, գաթէն
գալլլէրինտէ ալէվլէնմէյէ պաշտալը օ-
լան օլ նարի շէվզ ու զայրէթ էսէրլէրի,
տէֆաթէն ալէվլէնմէյէ պաշտալըտան
պաշգա, պու պապուէք Հիւքեարպէյէն-
տիէան հէր Յուհաննէս Հայրն իւզէրին-
տէ կէթրիւլէն ասար լազլմէ, վէ մու-
հապալէթի աղիմէ մէտհէլէրէ շայան տէ-
րէճէլէրտէ պուլունմուշ տուր :

Ինշապլահ, էազլն վազթտա պու-
արզուլէրինին պիր մէյվէսինի միլլէթի-
միպէ իպրազ իտէրէք, ֆէրիզէյէ զլմ-
մէթլէրինի իճրա, վէ մէտհ ու սէնպալէրէ
սէզա պուլունմուշ տուր :

Իշպու միհհը զիլպամիւնն էէպինճի
բազար իրթէսի կիւնիւ, վուզու ոլուն
թէպալի սատալէթ ուզմայէ ապիլը ք-
տահիֆէ բիւրայի զուհուր օլմա խաթթը
հիւմայունը հազլէթի փառիշահիլի
սուրէթի մանիֆէսի տիր :

Գենիմ վեպի մեարիսերիմ Ծէհէմէտ բաշա .

Իրւոյն բաշաննն պու տէֆա ինֆի- սալի փոփու պուրուղունտան , մէսնէտի սատարէթ : տէրքեար օլան տիրայէթ վէ ղայրէթինէ մէսնի , իհհտէյի լիյապա- թընա թէվճիհ վէ իհհալէ քըլմմըլ օւ մաղէ , մէսալիհի տէվէթի Ալիյիմիղին , պէր վէճհի մաթլուպ , հիւսնի թէսվի- սի էմրի էհէմմինէ , թարաֆընտան , վէ սայիր վիւքէլայի տէվէթի Ալիյիմիղ թարաֆըրինտէն , սարֆը մէսաի վէ ղայ- րէթ օլունտուն : Բէպպիմիղ թէսլէա վէ թէգատտէս հաղըթիւրի ճիւմէյի մու- վաֆֆապ պույուրա ամին :

Ճէրիէնէ հալաթի

Ի Լ Ա Ն Ա Թ

ՀԱՅՈՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

ԵՒ

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԲԱՐՕԶԻԶԲ

"Իննսուն միլիոնի մեծ սուտին" , եւ "մեծ եւ կարեւոր յայտարարութեան" , վրայ

Ի ՀԱՅՐԱԳԵՏՈՒԹԵԱՆ

ՆՈՐԻՆ ԲԱՐՁՈՒ ՍՐԱՍԶՆՈՒԹԵԱՆ ՏԵԱՆԻ ՄԱՏԹԻՈՍԻ ԱՍՏՈՒԱԾԱՐԵԱԼ ԿԱՌՈՒ ՂԻՊՈՍԻ ԱՄԵՆՍՅՆ ՀԱՅՈՑ

ՀՐԱՄԱՆ ԵՒ ՀԱՃՈՒԹԵԱՆ

ԱՄԵՆԱԳԵՏԻ ՊԱՏՐԻԱՐԻ ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒ ՊՕՍՈՑ ՏԵԱՆՆ ԳԵՈՐԳԱՅ ՍՐԱՍԶԱՆ ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀՈԳԵՒՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՑ

Աշխարհաբար լիանումը իւզուէ , պու տէֆա մէղհէպճէ պահսէրի միւնտէրիճ պիր ըիսայէ չըգըպ , Ղալաթատա Յովհաննէս աղա Միւհհէտիտեանն թապիսանէսինտէ թապ ու թէմնիլ օլունմուլ օլմա- ղին , քիթապճըլարտէ 10 ղուռուշա սաթըմադտէտիր : Բիսալէյի մէղպուրէտէ , միւլէթիմիղին հէր գըս մընըն , հանի Բրօթէսթան , Պապագաւան , վէ Ա- ռաքէլագաւան* գըմմարընըն , ումումէն , տիգգաթը թամմէլէրինէ շայան պահսէր վար տըր :

* Քիթիւմիղ շիմոյի գատար Լուսաւորչադաւան իսմիլէ գեքը օլունմադտէ տիր , վէ պուռուն իսէ սէ- պէպի , սնրատան իշիմիգսէն պիրթադըմհընրճուա- լար չըգըպ , օլ Լուսաւորչադաւան լուղէթիտէն մա- նալար չըգարարագ , միւլէթիմիղին ահմազըլարընըն ղիհնիմի պուլանտըրաճազըլար էվէլէնտէն տիւլի- նիւլէյէրէք , սատէտիւնէն , վէ Լուսաւորչի հայըր- մըղա ըիսայէթէն , մէղպուր իսմ գուլանըմադտէ իսէ

— Շիմոյի գատար 27 թապադա Տէլէմադ թէրճիւմիղ նէշը օլունմուլ օլուպ , սէքիղնիլ պա- պըն թէքմիլնէ իսէ , օն պէշ սաթըրտան իպարէթ պիր բարչա գալմըլ օլմաղին , վէ պուռտան սնրա , Տէլէմադըն թէրճիւմի , Միւնաաիտէն այըր նէշը օլունմադի միւսամմէմ պուլունմաղին , պու կիւն- լէրտէ , շիմոյի գատար չըգմըլ օլանը պաղընըլպ պիր ճիւտ քիթապ օլմադ իւզուէ , կէրէք օլ գալմըլ օ- լան պաղըլէլէրին , վէ կէրէք լաղըմ կէլէն գաղու- սունուն վէ գաղաղընըն , եաղըն կիւնէրաէ թապ օ- լունարագ , միւլէթիլէրիմիղէ թէվի օլունմադի պէյան օլունուր :

— Միւնաաիլի էքճըյա 1860 Յունիս պիրտէն իթիպարէն ղաղէթէ շէքլինէ կիրէրէք , հէմ հէֆթէ- տէ պիր տէֆա նէշը օլունմադ , վէ հէմաէ գըթա- պը պիր աղ տահա պիւլիլէլէք օլունուրտան , գըլ- միթինէ 20 ղուրուշ տահա ղամմ օլունարագ , սէնէ- լիկի 120 ղուրուշ օլունագ տըր : Վէ շիմոյի պու տէ- ֆա պորճումուլ օլան 24 Միւնաաի թէքմիլ օլմուլ օլուպ , պիր ըիսայէ տաիլ ղիյատէ օլարագ չըգը- լըլմըլ իսէ տէ , պու կիւնէրտէ իքի Միւնաաի տու- հա չըգարըլպ , ճէման 27 Միւնաաիլի պալիլ օլա- ճագ տըր : շիւն քի , Տէլէմադտան պորճումուլ գա- լան 3 նիւմէրտուն էէրինէ , Միւնաաիմիղտէ գու- սուր գալան պաղըլէլէր , էինէ Միւնաաի սուրէ- թինտէ վէրիլմէսինէ մէղպուրիլէթ կէօրիւլմաղտիւր : Իմաի , իքիւնի սէնէ իշին միւլէթիլի հաղըմաղէ ըաղպէթ պույուրանէլէրին , եա պիւլիլէլէն իսնի էօգարու գաղուսու իսարիճի տաիլէտէ նիւմէր 3 քէնիտի հաղըրանէմիղէ , վէ եատա քիթապճըլ տիւք- քէանլարընա պույուրարագ , իսմ ու մահէլէրինի , լալըլըլա հաղըրմալէրի ըէճա օլունուր :

Նէֆսի Իսթանբուլտա պիր էէր կէօսթէրիլիկի սուրէթտէ , պիւլա իհմալիլէթ չըգաղը կիւն կէօն- տերիլիպ , ֆէգաթ , Պէյ օղու , վէ Իսկիւտար թա- ըաֆարընտան էէր կէօսթէրիլիկի թագաիլտէ , իրթէսի կիւն կէնտէրիլէ պիւլէլէլէրտիր , վէ պու խու- սուլարտա , աղա նօգսանիլէթտէ պուլունուլմա- մաղ իշին , լաղըմ կէլէն սայ ու տիգգաթ սարֆ օ- լունմադ տըր :

Կէրէք ումումէն միւլէթիմիղին մէթէպէրի թա- ըաֆընտան , մէթէլիլ իմգալըլա Միւնաաի մաթ- լուպ օլունտուգտա , վէ կէրէք հալ ու վաղթի միւ- սատտէ իթմէյէն օլունմուլ կիւրուշումուլ , էանի քիթապէթճէ վէ մէղհէպճէ խըտմէթէրտէ պուլու- նանլար թարաֆըլարընտան , միւլէթէրիլիկի արղու օ- լունտուգտա , 120 ղուրուշուն էէրինէ , եաղընը 80 ղուրուշ թալէպ օլունարագ Միւնաաի վէրիլէլէք տիր :

Քիթապէթճէ միւլէթիմիղ խըտմէթինտէ պու- ըունմայանլարտան տաիլ , Միւնաաի օլունմադ ար- ղուսինտէ պուլունուպ տա , հալէրի միւսատտէ իթ- մէյէնլէր տաիլ , պիր քահանայ մարիֆէթիլէ , 80 ղուրուշ էտա իստիլէ միւլէթիլի օլուպիլէլէլէրտիր : Թաղըյայա կիւնէլէրին ըօթթա մէսարիֆի , միւլէթիլի իւղէրինէ օլունագ տըր :

— 24 նիւմէր Միւնաաիմիղտէ , 1860 էէրինէ սէհվէն 1859 դմուլմուլ տուր :

տէ , աղը գաւանուլմիւնումուլ թա Առաքէլալարըն կիւնիւնտէն պաղըլալ , շիմոյի գատար տէվամ իթմիլ օլմաղին , Առաքէլալաւան տէնիլմէսի տահա ղիյատէ միւնաաիլի տիր գանն իստիլի :

Բ Ա Թ Ա Թ Ե Ս

(Ն^o. 2 «Էն պոպուլե».)

Բարմանթիյէ տէֆաթէն քելամը էլէ ալարագ, էֆէնտիմ, պուլունան աւրաղիւրինիզին եալընըղ օնտա պիր գըսմը բաթաթէս ուղըունա թախսիս գըլընտըղը թագտիրտէ, հէր պիր զախիրէնին եէրինի թուլաճաղընտան, գըլըղ տէնիլէն աֆէթին պիր տախի կէօրիւլմէսի միւմքինսիզ օլտուգտան պաշգա, իքի սէնէ միւտտէթինտէ, էհալիյի Ֆրանսաւնըն իքի գաթընըն պէսլէնիլմէսինէ քիֆայէթ իտէճէկի պի իլթիպաճ տըր. վէ հէմտէ, բաթաթէս հաղըր օլունմուշ պիր էթմէք սոյըլսա ճայիզ տիր, տէտիքտէ, գրալը մէրգում տախի, ճէվապընտա, միւսիւ Բարմանթիէ, սիզին կիպի զաթլէրէ բարա իլէ միւքեաֆաթ իթմէք լալըղ օլմայուլ, իլլա քէնտի եիւրէքլէրինէ լայըղ օլան պիր սուրէթտէ միւքեաֆաթ օլունմալը տըր, կէլ կէլ, վէր էլինի պանա, վէ կիթ գրալիլամը գուճաղլա տէտի. օլտէմ Բարմանթիէնին սէվինճին տէն նաշի կէօլլէրինտէն եաշար կիլմէյի պաշայարագ, վարու պրալը մէրգումուն էլինի թուլաթուգտան սօնրա, գրալիլապը պուլունան Վարի Անթաթէթ թիյի տախի տէր աղուշ իտէր, վէ շու աթիտէքի քելամէրի տախի սէօյլէր :

Լ. ֆէնտիմ, գուլունուղուն բաթաթէս հագգընտա օլան հէվիլէն ու ղայրէթիալիմէր նէգալինտէ հիւսնի գապուլիյէթ պուլմուշ տուր, լաքին ումումէն հէր քէս ինալինտէ թանըլմամը տըր, վէ խուսուսու մէզ քիւրուն թէյէսսիւրի իսէ, անճագ զաթը հաշմէթլէրինտէն պաղըր պուլունմագտէ տիր :

(Ն) ալթընճը Լուի, Բարմանթիէնին սէօյլէտիլէրին կիուշ իյլէտիլտէն սօնրա, նէզաքէթլէ ճէվապ վիրուլ, սէօյլէյինիլ մագսէտինիզի միւսիւ, սէօյլէյինիլ, կէրէք պէն վէ կէրէք գրալիլամ ի. քիմիզ տախի պիղզաթ սէնին միւրատ ու նիյէթլէրինին իճրասընա լաղըմ կէլէն հէր նէվի հիմմէթ ու հիմայէթին իպրաղընա հաղըրըղ, տէտի :

Լ. ֆէնտիմ, զաթը հաշմէթէսպլէ-

րինտէն, պաշգա պիր շէյ իսթէմէյուլ, անճագ, էլպիսէլէրինին պիր տիւլմէսի տէլիլինէ պիր գաշ բաթաթէս չիլէյի տէմէթի վաղ իյլէմէկէ թէնէզղիւլ պուլուրմալէրինի ընճա իտէրիմ. զիրա պու կիւն պիւլթիւն սէրայ թագըմլարըր վէ նիւտէմա, կէլիպ խաքիբայի վնլէտիլէրինէ պիր ուպուտիյէթ ընամի իլէ մէսէրրէթի գալպիյէլէրինի էտա վէ իֆա իյլէտիլէրինտէ, թապիյաթիլէ զաթը գրալիլէթլէրինտէն իպրէթ ալարագ, իլէրուտէ պիւլթիւն ճինսի ինսանըն թէյայէիւլինէ պիր մէտարըր աղիմ օլաճագ բաթաթէսին գատըր ու գըյմէթին թանըմաղէ պօրճիւլ պուլունմագտէ տըր, տէտի :

Պէն սէնին իսթէտիկիլինտէն տաշաղիյատէսինի եաբայըմտա, պայիսի մէմ նուսիլէթին օլուն էօյլէ իսէ, էանի շէօյլէքի, բաթաթէս չիլէյինի պէն կէօքսիւմտէ տիւլմէ տէլիլինէ վաղ իյլէտիլտէն, վէ գրալիլամըն տախի պաշընա մէզպուր չիլէքլէրտէն սիւս եէրինէ գօյնուրտուգտան պաշգա, պու կիւն սուֆրամտա բաթաթէս եէմէյի տախի եաբտըրմաղէ վատիւտէրիմ, տէտի գրալ :

Բարմանթիէ արթըղ օլ խուսուսուտա սէվինիպ իսէնտան օլարագ, նիլէ թէլէքքիւրանէ քելամէր իյլէտի, վէ ախլամ օլուլ, վէ կիւրուհ կիւրուհ իգտիհամը քէսիլէր կէլուլ, կէրէք պրալը կէրէք գրալիլայըր վէ կէրէք գրալգատիլէրի, օլանէ գատար քիմսէլէրին իթիպար իթմէտիկի, վէ հաթթա թաշգիր իթտիգլէրի բաթաթէս չիլէյի իլէ միւզէյէն կէօրտիւլէրինտէ, հէման կէրէք էքքէք թալիֆէսի վէ կէրէք ղէնան ղիւմրէսի, պիր պիրինտէն էվիլէլ քէնտի գրալլարընըն ու սուլինէ իթաաթ ու ըիայէթ պիրլէ, քէնտուլէ պէնգէմէք նիլէթիլլէ, սօգաղլարա վէ պաղլէլէրէ գօշուլ, ալէթ թաշիլ բաթաթէս չիլէյի արամաղէ պաշապըրգըրընտան, օլ վաղթին ղաղէթէլէրինին նազլինէ նէզարէն, վէրսպլ շէհրինին նիլէ չիֆթ ճիլէրի վէ պաղլէսանըրըր, օլ կիւնտէ խայլիճէ բարա գաղանմըլար, վէ հաթթա պիր բաթաթէս չիլէյի, օն աւտէտ Ֆրանսըղ ալթունունա գատար սաթըլըր իքէն, էինէ նիլէ սէրայըլար էլէ

կէջերէ մէտիքէրն ահէն, մահըս մէ մահ-
ընէն գալըն շար տըր :

Բարման թիկնին միւրաւոր հասը օ-
լուպ, Ֆրանսաւոր բաթաթէսին գըյմէ-
թի անլաշըմաղէ պաշտարգտան պաշպա,
մէրգումուն իսէ գատրի թէրֆի գըլընըպ,
վէ նիչէ ինսանիյէ թէ տայիր խըտմէ թ-
լէրտէ, մէմսէտ իւգրէ պուլունտուգտան
սօնրա, վէֆաթ իսուպ, տիւնեայը գըթ-
լըգ տէնիլէն աֆէ թտէն խէլաս իտէն պիր
զաթ օլտուղունտան, էհալը թարաֆըն-
տան, էօյլէ պիր զաթը ֆաղիլէ թսիմա-
թըն գիրքինի գատրիմ գըլմաղ իւգրէ, քէն-
տի վաթանը ասիսի օլան Մօնտիտիէ շէհ-
րինտէ, պունտան շէնտ սէնէլէր ագտէմ,
թուճտան պիր սուրէ թի տախի տէօթտիւ-
րիւլուպ աթթորիլմիշ տիր :

Բեաշքի պիգէր իչին տախի, Հագգ
թէալեա պիր Բարման թիկն խալգ իյլէսէ
խախ :

Չիֆթ ճիլիք սանաթը տիւնեաւէ
էն կիւճ, էն զիյատէ, իլմէ, մալիւմաթէ,
լայրէթէ վէ սէրմայէյէ միւհթաճ պիր
սանաթ օլուպ, պիր միլլէթին էն զէնիլին
ատէմէրի չիֆթ ճիլիք իլէ ուղղաշարդլա-
րը հալտէ, հէմ ֆուգարայա իշ չոգար,
վէ հէմտէ, ֆաղրը չիֆթ ճիլէրին տախի
չօգ խոսուսլարտա իշլէրինէ պիր գօլայ-
լըգ տօղար :

Վէրի բաթաթէսին էքիլուպ պիլիւ-
մէսինտէ բէք չօգ միւլքիլաթ էօգ տուր,
լաքին էկէր չիֆթ ճիլիք իլմինէ աշինա օ-
լունմուշ օլա, բաթաթէսին նիչէ էէ-
մէրէրէ գուլանըմսընտան պաշպա, շէ-
քէր, նիշէսթէ վէ րագը տախի չոգապի-
լէճէկի աշիքէար տըր :

Վիլլէր շիմալիքի հալ էքիլմէսի հագ-
գընտա ճիւղիճէ պիր մալիւմաթ վիլլէրէք
իգթիֆա իտէրիլ :

Բաթաթէս չայըլարտան վէ գում-
լու թօթրաղարտան խօշանըր, լաքին
գումուլ թօթրաղ օլտուղու հալտէ, կիւպ-
րէլէնմէսի լաղըմ կէլիր :

Բաթաթէսին իւգէրինտէ կէօղէր
վար տըր, օլկէօղէր քէսիլմէյէրէք, հէր
գաշ կէօղ վար իսէ, պիր բաթաթէս օլ
գատար քէսիլուպ էքիլմիշ օլա տախի, կէր-
չի մահսուլ վէրիլ իսէ տէ, գումվէթլու

վէ իրի օլմայուպ, զայիֆ վէ ուֆաղ օլուր-
օլ սէպէպտէն առէթա պիլիլէքիլէքտէ օ-
լան բաթաթէսլէր եա պիրէր, վէ եատա
իքիլէր բարչաօլունարագ տիքիլմէլտիրլէր :

Հէվա գուրագըգ օլտուղունէնէլէր-
տէ, ալէսսէվիյէ բաթաթէս ապլիլ վէ
մայիս ալարընտա տիքիլուպ, ֆէգաթ
եաղմուրուգ սէնէլէրտէ, յունիսէ գա-
տար պէքլէնիլմէլ տիր :

Բաթաթէս էքիլէն թօթրագ զա-
յէթ մահսուլտար օլաճաղընտան, բա-
թաթէս գալգտըգտան սօնրա, էքիլէճէք
մահսուլ, նատասա միւհթաճ օլունմաղ-
սըղըն տախի էքիլէ պիլտիքտէն պաշպա,
տիլէր սուրէթ իլէ պիր թարլատան տէֆ
օլունամայան ալարգ քէօթլէրի, բաթա-
թէս վասէթասըլա բէք գօլայ տէֆ օլու-
նա պիլլէրէր :

Բաթաթէսլէր թարլատա սըրա իլէ
տիքիլուպ, վէ հէր սըրանըն պիր պիրինտէն
էրրաղըղը, եարլմ արշընտան զիյատէ
օլմալը, վէ հէր բաթաթէս իսէ, պիր
պիրինտէն եարլմ արշըն ուզագ տիքիլմէլ
տիր :

Սապան իլէ սիւրիւլմիւշ թարլայա
տախի բաթաթէս էքիլէք ճայիլ տիր,
լաքին էլ վէ գաղմա վէ պիլիլէլ լաթ իւսթ
օլմիւշ թօթրաղըն մահսուլու, տահա ա-
լէա վէ տահա չօգ օլաճաղը աշիքէար տըր :

Բաթաթէսլէր ֆիլիս կէօսթէրմէկէ
պաշտարգտա, պիւլթին թարլա սիւր-
կիւլէնիպ ֆէնա օթլար տէֆ օլունմալը
տըրլար, վէ հաթթա հէր պիր քէօթիւն
եանընտա հուսուլէ կէլէն օթլար, պա-
տէյու չօճուղար վէ ուֆաճըգ չաբալար
իլէ գօթարլմալը տըրլար :

Բաթաթէսին չիլէյի սօլմաղէ պաշ-
լատըգտա, մահսուլունուն վաղթի կէլ-
միշ իտուկի անլաշըմալը տըր :

Մահսուլարըն չոգարլմասը իչին,
պէլ, գաղմա վէ չաբա գուլանըրը իսէտէ,
բաթաթէսլէրին եարլէնմէմէսի նիլէ-
թիլլէ, էյրի չաթալար գուլանըմասը
էլլէմիյէթտէն տիր :

Չըգան մահսուլարը պիր թարաֆ-
տան չօճուղար թօթրալուպ, էէր էէր եր-
ղընլար եարլմալը, վէ կիճէնին սուղըն-
տան հըֆղ օլունմաղ իչին, իւգէրլէրի

գուրու եաբրազլարըյա գաբաթալըլը մալը տըրլար :

Ահընի իւսթիւ գաբալը օլան մահէլընտէ , բաթաթէսէր երդընլար եաբըլըպ սօուդտան պիւթիւն գըշ հըֆը օլունապիլըրէր , լաբին պունուն գըտաղ օլարագ , սըճագ հէվալարտա տախի գըզըպ չիւրիւրէր . օլ սէպէպտէն թօբրագ իչինսէ գույուլար գազըլըպ կէօմիւմէր տահա իյի վէ տահա գօլըպ պիր ուսուլ տուր :

Չուգուրլարըն տէրինի յի ալթը բարմագ գատար օլըպ , կէնիշ իյի իսէ 100 օգգա բաթաթէս ալսալիլէճէր գատար օլսա ելլէրիւր , ֆէգաթ բաթաթէսէր չուգուրա տօլտուրուտուգտան սօնրա , իւսթիւ իսէ իւշ տէօրթ բարմագ եիւքսէլըտէ , էբին սաբլարըյա գաբաթալըլըմալը , վէ անըն տախի իւզէրինէ , չուգուրտան չըգան թօբրագլար էօրթիւտիւքտէն պաշգա , չուգուրուն էթրաֆընտա տախի եարըմարչըն գատար տէրինիլըտէ , եաղմուր սուլարընտան բաթաթէսէրին իսէլսիլէթի իչին , պիրտէ իսէնտէր գազըլմալը տըր :

Բաթաթէսին էբիլտիյի թարլայա , գըշ պուղտայը էբիլըր իսէ , էյի մահսուլ ալընամալ , լաբին եաղ պուղտայը վէ տէ եախօտ գօլճա տէնիլէն մահսուլ էբիլտիւքտէ , բէք էյի մահսուլ ալընըր :

Գօլճա տէնիլէն օթ պիր նէվի լահանա տըրքի , պաշըճա թուխմունուլ ալմագ իչին էբէրէր . վէ էվրօպատա չիֆթիլէրին պիւյիւք պիր մահսուլուտուր , վէ թէմիլ եաղը չըգըպ , գանտիւլէր իչին գուլանըլըր , վէ հաթթա Պէյ օղը Գալաթատա սոսիս , էվրօպատան կէլմիշ օլարագ սաթըլմագտէ տիր :

ՖԻԼԵՍՈՓԱԿԱՆ ԻԼԼԻԹԻ

(Ե. 17 րէն պադըյէ)

Այլընթիւմիլ մէքթէպէրինտէն էմիլ օլունտուղու մէքթէպէտէ մէյվէ կէօթէրէճէր շակիրտիլը չըգմայօր , վէ օգուլմագ հէվիլէսի հէր բէս իւզէրինտէ չօղալմաղէ պաշլամայօր , վէ քիթապլարըմըպ

իսէ տայիմա պէհալը սաթըլմագտէտիր տէյու , հագգը սուրէթտէ իւշ նէվի թէշէքքի սատալէրի հէր թարաֆտան իշիտիլմէքտէ տիր , լաբին սէպէպի արանըլըպ չարէսինէ չալըշըմագըգ ապա կէօրիւմէմէքտէ տիր :

Այլընթիւմիլ միլէթիմիլըն չօճուգլարը , բէք չօգ կիթսէլէր , անճագ օն օն պէշ սէնէ մէքթէպէ կիտիպ թահսիլ իւզըն պուլունապիլըրէր . հալ պուքի , կէնիշ էվրօպա մէքթէպէրինտէ օն պէշ սէնէ իչինսէ միգտարի բիֆայէ վէ պէլքիտէ զիյատէ իլմու մալիւմաթ թահսիլ օլունա պիլըր իսէ տէ , պիղիմ մէքթէպէրինտիլտէ , բէք աղ շէյ էօյրէնիլմէսի թէհաճիւպէ շայան պիր բէյֆիյէթ տէյիլ տիր . չինքի էվիլէլա տահա լարըլը հօճալարըմը նատիրէն պուլունա սիլիպ , վէ մէքթէպէրինտիլ իսէ նիգամըղ սուրէթտէ պուլունտուգտան պաշգա , պիր չօճուգ հիշտէյիլ իսէ իւշ լիսանէ իւրտմէթ իթմէքտէ տիր . եանի մէքթէպէ կիթտիկի կիւնտէն , թէմիլ աշխարհաբառ լիսանըմըղ պիլիպ , հիշ տէյիլ իսէ պայաղըճա օգուլտուղու քիթապլէրի տախի անլայաճապ գուտրէթի պուլունմատըղընտան , էվիլէլա պիր վագթ աշխարհաբառա չալըշաճագ , պատէհու գրաբառա պաշլայաճագ , վէ իբիսինտէ տախի լաղըմ օլտուղու գապար իլէրու կիթմէմիշ իբէն , կէրէքքէնտուսինին վէ կէրէքանա պապասընըն թա իլք կիւնտէն արզուլէտիկի ֆրանսըղճա տէրս տիր արգասընտան էէթիլըր . զաթէն չօճուգ չօճուգալուք , էէնի պիր շէյ տայիմա ինսանըն գալպ ու տիգգաթընը տալէթ իտէր , վէ ֆրանսըղճա քիթապլէրին իսէ , կէրէք թէմիլ իյի կէրէքրէսիլմէրի , վէ կէրէք իթիպարը , պիթէճրիւպէ վէ ճահիլ չօճուղուն պիւթիւն հէվիլէսին ճիլը իյլէտիկինտէն , քէնտի լիսանըմըղ թէքմիլէն թէրք իտէմէգ իսէ տէ , պիր իսթէքսիլ սուրէթտէ օգուլուպ , վէ տիգգաթը թամմէսինի ֆրանսըղճայա վէրիլ : Պիրտէ արգասընտան իլմաճ տէրսէր , չօճուղուն զիհսինի պուլանտըրըպ ֆիբըրինի շաշըրըր , գանդիսինէ զիյատէ չալըշաճաղընը պիլմէլ , նիհայէթ բարչա գուսուր պիր չօգ տէրսէրտէն պիր աղ

չէյլէր թահսիւ իթմէքտէ , վէ ազշնմ
լարը եվէ կիտիա , պօն թուր պօն սօտուր ,
սէօյլէմէքտէ , որապար տախի , հէմ օղ-
լումուն վազթի կէլտի եազլաշտը , վէ
հէմտէ իշթէ ֆրանսըղճայը տախի էօյ-
րէնտի , շիմտիտէն սօնրա պիրազ տա սա-
նաթա վէ բարա գազանմաղէ պազալմ
տէյէրէք , չէքէր չօճուղու մէքթէպտէն
չըզարըր : Էվվէթ չօճուղ մէքթէպտէն
չըզարը , ազ չօգ իլմին վէ լիսանըն լէզզէ-
թին ալտը , լաքին թէքմիլնէ էօյրէնտի ,
հիչ հիչ հիչ . էօյրէնտիկի , պիր ազ աշ-
խարհաբառ , պիր ազ գրաբառ , պիր ազ
ֆրանսըղճա , պիր ազ քերականութիւն ,
ճարտասանութիւն վէ տրամաբանութիւն ,
վէ պիրէր ազար տախի , աշխարհագրու-
թիւն , թուաբանութիւն , ալճէպրա վէ
երկրաչաբութիւն : Արթըղ պու չօճու-
ղու պիր սանաթա վիրմէլի , իյի էմնա ,
չօճուղուն բէտէրի պալըզըր վէ գայըզը ,
հէմնալ , թէրզի , վէ պունա տայիր սէ-
նաթէր իլէ մէշղուլ , չօճուղ ֆրանսըղ-
ճա պիր , էօյլէ սանաթալարա իրթիբէտալ
իթմէզ . թիւճաք վէ սարաֆէ եանըն-
տա պիր եազըր օլտուն , էվվէթ պիր թիւճ-
աք եանընտա եազըր օլտունըլքին թիւճ-
աքըլզ միլլէթիմիզտէ կէօղտէն տիւշմիշ ,
սարաֆըլզ պիր թիւն պիւթիւն պաթմազ
իւզըն տիր . էյ իմտիսէ՝ եաբմալը , պարի
կիթսին պիր էվտէ վարժապետըլքէթսին ,
չօգ իյի չօգ իյի , լաքին վարժապետ օլա-
ճագ առէմ , հիչ տէյիլ իսէ թէքմիլ պիր
գրաբառ վէ աշխարհաբառ լիսանըրըմը-
զը պիրմէլի . ֆէզաթ չօճուղ օլ խուսուստա
տա դուսուր սահիպի , զիրա օլանճա վազ-
թինի մէքթէպտէ ֆրանսըղճայա վէ պիր
չօգ իլմէլի սարֆ իթտի , էյնիլին թէք-
միլ պիր ֆրանսըղճա օլտուն էօյրէնէմտի ,
խայր էօյրէնէմէզ , միւմբին տէյիլ տիր ,
զիրա բէնտի անա լիսանըն տախի օլ գա-
տար միւտտէթ իչինտէ թէքմիլ էօյրէնմէք
կիւճ օլտուղու հալտէ , նա՛սըլ օլուպտա
հիչ պիլմէտիկի պիր լիսանը , պիր գաշսէ-
նէ իչինտէ միգտարի քիֆայէ էօյրէնէ
պիլսին :

Սիչարէ չօճուղ , ալմիմ ֆրան-
սըղճա պիրիւրիմ , էլպէթթէ պիր ֆը-
րանսըղ պուլուրտա եանընա կիտէրիմ իւ-

միտիլլէ , պիր գաշ սէնէ պօշ կէզէր , սա-
նաթա կիտէճէք վազթի կէչէր , կէրչի
զարուրէթտէն քիպրի տախի ինուպ , հէր
նէ իշ օլտա եաբմաղէ գարար վէրիւր , հմ-
մա հէմ իշ եօգ , վէ հէմտէ պուլունսն
իշէր բէք չօգ սէրմայէյէ միւհթաճ շէյ-
լէր տիր :

Մէկսա պու գատար զարարլարտան
սօնրա , դուսուր քէսիք էօյրէնտիկի ֆը-
րանսըղճա օլտուն քեարա գալմըշմտըր ,
խայր գալմազ . զիրա գօնուշտուղու ա-
տէմէր ալէսսէվիլի տէյիլ ֆրանսըղճա ,
իլլա թէմիլ օլարազ էրմէնիճէ վէ թիւրք-
ճէ տախի պիլմէտիքլէրինտէն , թապիա-
թիլլէ ֆրանսըղճայը եա պիւթիւն պիւ-
թիւն , վէ եա տա ազ չօգ ունութմուշ
տուր :

Իշրէք չօճուղարըմըլն հալլի պէօյ-
լէ օլտուղու սուրէթտէ , պաղը մէքթէպ-
լէրիմիզտէ , գըզարըմըլա տախի ումու-
մէն ֆրանսըղճա էօյրէթմէկէ գալգըշան
գաթթէրին էֆքէտուր ու իւմիւտէրի նէ-
տիր պիլլէմէյիլ :

Սիլլէթիմիզտէ օգումազ սէվաար
հանընթէրցատիրութիւնուն զիյատէլէն
մէմէսինէ , պաշըրճա իրի սէպէպ պուլապի-
լէրիլ , պիրինճիսի տիւրլիւ սէ տիւրլիւ
լէզզէթ սլաճագ , վէ իրինճիսի իսէ ու-
ճուղ բիթապլէր պուլունմամսըր տըր . վէ
պու խուսուսուն տախի կիւնակիւն սէ-
պէպլէրի վար իսէտէ , էն պիւլիւքլէրինտէն
պիրիսի տախի , ֆրանսըղճա իլլէթի տիր
տէյու հտտաա օլունսա ճայիլ տիր :

Կէրչի միլլէթիմիզտէ միգտարի քի-
ֆայէ քիթապէթէ շայան բիթապլէր վար
տըր , լաքին հէր շէյտէն զիյատէ ինսան
էվլատընտա ֆիքրճէ խուսուսլարլն մօ-
տասընա պիր մէյլան պուլունտուղունտան ,
հէր առէմ հէր կիւն եէնի ֆիքր վէ եէնի
քէլամ տույուպ , օգումազ վէ անլամագ
իսթէր . պիր բիթապլէր իւշ տէֆա օգուր
բէք ազ առէմ պուլունա պիրլը , ֆէզաթ
իւշ էիւլք բիթապլէր տէֆա օգուր բէք
չօգ առէմ պուլունուր : Խուսուսիլլէ պի-
ղիմ միլլէթիմիզտէ , հիչ պիւլ յիւրպա միւ-
լէթթէրիլլէ միւնառէպէթի վէ մուվազէ-
նէսի պուլունմատըլնտան , էօյլէ պիր
թագըմ էիւլտէ տօգտան սէքիլի թէր-

ճիւղմէ, վէ եազըլտըղը վագթին վէ միւլէ-
թին լէզզէթ ու տուղուտունա թապի օլան
քիթապլէրտէն բէք ազ լէզզէթ տուղուտ
վէ բէք ազ ֆախտէ չըգալտալիլէճէկին-
տէն, քէնտի հալինէ վէ միզաճընա մու-
վաֆըզ քիթապլէրէ միւլէթաճա տըր : Նէ-
յէ՝ եարար Հումէրոսուն, Վիրգիլիոսուն
թէրճիւմէլէրի, նէյէ՝ եարար Գօրնէյ-
լին վէ Միլտօնուն թէրճիւմէլէրի, վէ քէ-
զալիք նէյէ՝ եարար պիր թագըմ կէրէք
մէզճէպճէ վէ կէրէք մալիւմաթճէ թէ-
միզ գրաբաւ քիթապլէր, ումուլմէն էհա-
լիմիզ նէ՝ լէզզէթ ալապիլիւր անէրտէն :

Պիզզէր մէզպուր թէրճիւմէլէր վէ
ոպիր քիթապլէր իչին նէյէ՝ եարար տի-
մէմիզ իլէ, օլ խուսուտա սարֆը սայ ու
հիւմէթ էտէնլէրէ գարըլ նանքէօրիւք
իպրազ իթմէք նիյէթինտէ տէրիլիզ,
հաշա՝ թէօլպլէր օլտուն . հաթթա էօյ-
լէ գաթլէրնէն վէ քէնտի էսէրլէրինտէն
տէրէճէյի նիհայէտէ միւլէթէքքիր պու-
լունտուղուլմուղու միգտարի գէրրէ ինքեար
իտէմէյիզ . ֆէգաթ շունու տիմէք իս-
թէրիզ քի, էհէլ քիթապլէթին օլ քիթապ-
լէրէ նէ գատար էշէտտի իհթիյաճը վար
իսէ, ումուլմէն էհալիմիզին տախի սայիր
տիւրիւ էյլէնաէլի վէ միւլէթճէ թէէլի-
ֆաթլէր իչին էիւզ գաթ զիյատէ էշէտ-
տի իհթիյաճը տէրքեար տըր . չուն քի
ալիւմ, զաթէն ալիւմ տիր, վէ պիլիլիճ, զա-
թէն պիլիլիճ տիր . օլ քիթապլէրի իսէ
միւլէթալաա իթտիկինտէ տահա վիյատէ
պիր բուհ քէսպ իտէրէք, քէնտի գատըր
ու գըյմէթինի թէրֆի իտէր, լաքին ու-
մուլմէն էհալի օլ քիթապլէրտէն պիր ֆա-
յիտէ թահսիլ իտէմէզ :

Վերջի պիլիւմ իչին պիլիւմ միզաճըմը-
ղա մուվաֆըզ, էէնիտէն էէնիյէ քի-
թապլէր լազըմ տըր տէտիք, քիթապ ի-
սէ լիսան պիլիւմ վէ մալիւմաթ սահիպի
օլմագ իլէ եազըլա պիլիւր . իմտի պիլիւմ
մէքթէպլէրիմիզտէ թէքմիլ լիսանըմը
էօյրէթ տիրիլմէտիկի թագտիրտէ, նէլա-
յըզը միւլէլիֆ չըգալիլիւր, վէ նէ տէ
լայըզը միւլէթէրիմ մէյտանէ կէլէ պիլիւր .
զիրա պիր առէմ միւլէլիֆ օլմագ իչին,
էազաճաղը լիսանը իյի պիլիւմէլի, վէ միւ-
լէթէրիմ օլմագ իչին իսէ, էազաճաղը ի-

սանը իյի պիլիւրտէն պաշգա, թէրճիւ-
մէ իտէճէկի քիթապլէր լիսանըն տախի ի-
յի պիլիւմէլի տիր : Իշթէ պուլնտանտա նէ-
շէթ իտէր քի, միւլէլիֆ ազ օլտուգճա,
քիթապլարըն ճինտի ազ օլուր, քիթապ-
լէրին ճինտի ազ օլտուգճա, օգուլան ազ
օլուր, վէ օգուլան ազ օլտուգճա տախի,
քիթապլէր պէհալը սաթըլմաղէ մէճպուր
օլունուր, պուլնարըն հէքիտէ պիր պի-
րինէ պաղըլ խուսուտալար տըր ինքեար օ-
լունամագ :

Իշթէթ, էրմէնիճէ քիթապլէր պէ-
հալը տըր, վէ պէհալը օլտուղու իչինտէ
օգուլան ազ տըր :

Ֆրանսըղճա իլէթի միւլէթիմիզի
գալիւմը, զաթէն ֆրանսըղ քիթապլէ-
րի հէմ կիւղէլ վէ հէմտէ ուճուզ, չօճուզ-
լար ազ չօգ ֆրանսըղճա օգուլմագտէ, ֆը-
րանսըղճա պիլիւք վէ էախօտ պիլիւրիմզը-
յաս իթմէք, վէ ֆրանսըղճա քիթապլէ-
րի պուլունմագ, պիր սիւս տիւր վէ մօտա
տըր . վէ հէրքէստէ տէ սիւսէ վէ մօտա-
յէ պիր մէյլանը շէտիտ վար տըր :

Տէլէմագըն ֆրանսըղճասը 10 զու-
րուշա իքէն, քիմսէ 40, 50 զուրուշա գը-
րաբաւընը ալմագ : Վէ թափառական
Հրեանըն ֆրանսըղճասը 25 զուրուշա վէ
հէմտէ թէմիզ րէսիմլէր իլէ միւզէյէն
իքէն, հէր առէմ կիտիւլ էրմէնիճէսիսէ
300 զուրուշ վիրմէզ . հէր բէս ֆրանսըղ-
ճա օգուլմագէ հէվլէսըեար, քէնտի լիսա-
նընը օգուլմագէ իրթլիքէապ իթմէզ . միւ-
լէլիֆլէր ճէմիյէթլին պու հալին կէօ-
րիւր, գալէմի էլինէ ալմագէ ճէսարլէթ
իտէմէզ : Էմմա պիր էրմէնի միւլէթի ի-
չին, թօքու թօքու պիւլէթին տիւնէտտէ
պէշ օն քիթապլէր, վէ պէշ օն միւլէլիֆ
պուլունուպ, օնլար տախի հալլէրինտէն
թաճիզ իմիլէր, միւլէթիմիզ լիսանընտան
կիթտիքճէ սօուլմագտէ իմիլ . . . զարարը
էօգ, ֆրանսըղ քիթապլէրարընըն վէ միւ-
լէլիֆլէրինին ճէպինէ սէնէվի պիր գաշ
էիւզ քէսէ ազճէ Հալլարըն բարասը կիր-
մէքտէ տիր . էրմէնիլէր ֆրանսըղճա օ-
գուլօրլար տէյու, նիլէ ֆրանսըղլար պի-
լի մէտճ իթմէքտէ տիր . էրքէք չօճուզ-
լարմըզ Պէյ օղլուտա ծօթալա տիւրքէան-
լարընա կիթտիքլէրինտէ, ֆրանսըղ, Ին

կիրիզ, Նեմէ, Թաւեան, Բում, Եհնու-
տի վէ Էրմէնի գրգլարընա, Ժը Վը- սալի-
ճապաճ, ճապապէլ, տէյէպիլմէքտէ տիր,
վէ ալաֆրանգա գրգլարըմը տախի, բէն
ճէրէտէն բէնճէրէյէ, Գոման Վը- Բօրիէ
Վը- Գէլէօր Էլիլ (նասը սընըզ, սաաթ
գաչ տըր) (կէօլլէրիմիզ իլէ կէօրիւպ
գուլաղարըմըզ իլէ իշիթաիյիմիզ վար
տըր) տէյէրէք, պազը Հայ տէրիգանը-
րըմըզ իլէ գօնուշա պիլմէքտէ տիրէր.
կէրի շիմոիքի հալ իգթիզասընճա, պիր
թազըմ ճահիլ գալմըզ օլան տէրիգան
լըլարըմըզ վէ կէնճ գրգլարըմըզ իլին, ա-
նալարընն վէ պապալարընն անլամատը-
ղը պիր էճնէպի լիսանէ վազըֆ օլմազ,
բէք տէ ֆէնա պիր շէյ տէյիլ տիր. խու-
սուսիյլէ իսէ, Էօյլէ բէտէր ու վալիտէլէր,
բէնտի Էվլատլարընն, բէնտիլէրինին
պիլմէտիկի պիր լիսանտէն, կէրէք վա-
բօրլար իլինտէ վէ կէրէք պազէն սէյրան
Էրլէրինտէ, կէրի Հայլար իլէ տախի,
ֆէգաթ իլլա իլլա պազը ֆրէնքլէր իլէ
գօնուշուպ սէօյլէշտիլէրին կէօրտիւքլէ-
րինտէ, գալպլէրինտէ ազ սէֆա վէ ալտա
իֆթիխար տույմագտէ տէյիլ տիրէր:

Լազը՛գ, Էազը՛գ, Էազը՛գ:

Մ Ո Ւ Հ Ա Պ Ո Ւ Թ Ի Ս Ա Հ Ի Հ Ի

(Լ. 15 «էն պափայէ»)

Բըշալոյս օլ տիւշտէն ույանըպ, բէն-
տույի մէզար թաշընն իւթիւնտէ, իիւ
թիյար գատընը Էանընտա տուրմուշ աղ-
լամագտէ, կիթտիքճէ կիւնէշ Էիւքսէ-
լիպ, հարաքէաթը մախուգաթ տիլէր
պիր սուրէթ բէսպ իթմէկէ պաշլամագ-
տէ օլտուղուն կէօրտիւքտէ, ըիւյատէ
կէօրտիւկիւ աճայիպ հալլէր խաթընա
կէլէրէք, տէրին Էիւրէքտէն պիր օ՛ֆէք-
տիլքտէն, վէ ճիւզիճէ տալկըն գալտըգ-
տան սօնրա, Էինէ բէնտույի թօբլայա-
րագ աչաղէ գալգար գալգմուչ, թուրմա-
ղէ մէճալը սուլունմատըղընտան, ամա՛ն
խաթուն... տէյէրէք, մէրգուլէնին
ումուղլարընա տայանըր, վէ ճիւզիճէ
տախի սու իշտիքտէն սօնրա, տէֆաթէն

մէզար թաշընն բէնարընա օթուրարագ,
շու աթիտէքի բէլամլէրի բէնտու բէն-
տույէ սէօյլէնուպ, Սիրասուն ալէյհին-
տէ գալպիւնտէ տույտուղու մուհապպէթի
սահիհէսին պէյան իտէրէք, մահէլլի
հիւզնամիզլէ վէտալաշլա կիթմէկէ մէճ-
պուրէ օլուր:

«Վէլինմէ Էճէ՛լ, իֆթիխար իթմէ
ֆէլէ՛ք, պէնիմ Սիրասունում Էօլմէտի:
Խա՛յր խա՛յր, Սիրա՛սուն, տահա սէն տիւն
Էատէ Էաշամագտէ սին, չիւն քի պէն
հայաթտէյիմ, սէնին բուհունլա պէնիմ
րուհում պէյնինտէ պիր ֆարգ Էօգ տուր.
պէնիմ գալպիմ սէնին մուհապպէթինէ
պիր մէզպահ օլմուշ տուր, վէ մուհապ-
պէթիմ իսէ, կիճէ կիւնտիւղ սանա գուր-
պան օլաճագ տըր. պէն Էօլմէտիքճէ սէն
Էօլմիւշ սայըլամայաճագսըն. կիւնտիւղ-
լէրի վիքը ու խէյալիմտէն, վէ կէճէլէ-
րի տախի տիւշ ու ըիւյամտէն հիւ պիր
տազըգա չըգամայաճագսըն տըր: Տիւն
Էատէ հէր շէյ Էօլուր մահվ օլուր Էմմա,
թէմիզ աշգ ու մուհապպէթ ապա Էօլմէ-
յուպ Էպէտի Էաշար: Ախ, Սիրասուն,
պունլար սէնին պանա Էօյլէթտիկին
տէրսլէր տիր. սէնին հէր պիր բէլամլէ-
րինին ֆազիլէթ թուլսմարը, մէզըպի
(թարլա) գալպիմտէ կիւն պէ կիւն ֆի-
լիպլէր վէ բէօբլէր սալմագտէտիր: Հաշա՛
հաշա՛, սէն Էօլմէտին, իլլա պաշգա պիր
թէն վէ պաշգա պիր սուրէթ բէսպ Էթ-
տին, պունտա տախի պիր հիքմէթի ի-
լահի օլմալը տըր. ճանըմըղն պիրլէշմիւշ,
վէ թէնլէրիմիզլին այրը օլմասը, բի՛մ պիլլը
գանդի Էսրարը Էէգտանիյէ մուվաֆըզ
կէօրիւնմէտիկինտէն, իքիմիզլին պիր
թէնտէ Էաշամամըզ լազըմ կէլմիշ օլմալը
տըր. Էօգսա, Էօգսա, թապիլաթ պու-
գատար խային օլամազ, մանասըզ Էէրտէ
պու մէրթէպէ խիյանէթէ իրթիքէապ
իտէմէզ, ինանմա՛մ, ինանմա՛մ, ալլոհա-
նի պիր հիքմէթ օլմատըգճա, Էճէլ խան-
լէրի կէլուպ տէ, պիր պիրինէ մուհապ-
պէթի սահիհէ գուվլէթիյլէ գալիէն
Էաբըշմըշ բուհլէրիմիզլին այրըրպ ֆարգ ի-
տէմէզ իտի: Հաշա՛ ինանմամ, աշգ ու
մուհապպէթ պիւթիւն բէայինաթըն Է-
սիր օլտուղու պիր գուվլէթ իքէն, պի-

զերիմիդտէ պու տէրէճէ հասէտլերի վու-
գու պուլապիլմէսի , ագլի պէշէրի յէ բիւ-
լիյէն մուղայիր տիր : Սիրասուն , Սիրա-
սուն , պունտան սօնրա պէնիմ էօմրիւմ
տաջա զիյատէ բիւր սէատէթ սալըլսա
ճայիղ տիր . զիրա , էվլէլէրի սէնին գատր
ու հայերիսի նէ գատար անլամագտա իտի
իսէմ տէ , շիմտի հէմ րուհանի պիր սու-
րէթտէ , վէ հէմտէ հէգարան տէրէճէ
զիյատէ անլամագտայլմ , էվլէթ պուն-
տան պէօյլէ հիչ պիր տիւնեէվի մէշղուլի-
յէթ պէնիմ ֆիրք ու գալպիմի ճէլլի ի-
տէմէյուլ , վէ հիչ պիր թիհի զէվգ ու
սէֆաաթ , աչգ ու մուհապլէթիմի ճէլլի
իտէմէյէճէ տիր : Վերջի պիրիւրիմ , իբի
սատրգ երեքտէ հիչ պիր վագթտա ,
վերրէ գատար շէքք վէ շիւբհէ օլամազ ,
շիւբհէ պուլունան մահէլլտէ ապա մու-
հապլէթ էաշայամազ , վէ սատագաթ
օլմատրգա , իբի երեքէ պիրլէշէմէզ ,
վէ սէնտէ պու սրրոր թապիլիյի պէնտէն
զիյատէ պիրիլիկին իչին , պէնիմ մուհապ-
լէթիմտէն ապա վէ ապա շիւբհէն օլա-
մայաճաղը կիւնէշ կիպի աշիքեար տըր :
Ախ , մուհապլէթ վէ սատագաթ , միւ-
պարէք վէ երիզ գարնտաշար , նէ՞ աճա-
յիպ հիլմէթ տիրքի , հէր պէլայէ , հէր
ճէֆայէ , հէր մուսիպլէթ վէ հէր պիր
գուլլէթէ գարըզ գօյուպ զալէպէ իտէպի-
լիւսինիզ տէ , պիր զերրէնին պինտէ պիր
բայր գատար շիւբհէ վէ խիյանէթ էսէ-
րի կէօրտիւկիւնիւգտէ , անինտէ պիր պի-
րինիզտէն նէֆրէթի ապիմէ իւզրէ ալը-
լլպ , հէր պիրինիզ պիրէր գուլպա թօղ-
րու գաշըպ թայրա՞ն իտէրսինիզ , լաքին
էինէ պէնիմ քէնտի թարաֆրմտան , սա-
տագաթը քէնամիլէյէ պիր գաթ տախի
շիտտէթ վիրմէք իւզրէ , պիւթիւն քէա-
յինաթ մուլաճէհէսինտէ , շու սէնին
բիւր շէրէֆ թէնինի մուհաֆազա իյլէ-
յէն պի կիւնաճ թաղը վէ միւպարէք
թօքրաղլարը շահիտ թուլթարագ , միւ-
տէթի էօմրիւմտէ , եալընըզ սէնին մու-
հապլէթին աշգըլլա էաշամաղէ , էվ-
լէթ եալընըզ սանա գարըզ գալպիմտէ
մէրքիւզ պուլունան օլ մուգատտէս մու-
հապլէթի , րուհանի պիր լիայէթլէ ,
պէսլէյուլ , գայրըուպ վէ ֆալիլէթ վիյ-

նէթլերիյլէ թէզէին իտէրէք , Մուհապ-
լէնի «սէնիէ հագգընտա հէր քէսէ պիր
իպրէթ օլմաղէ ահա ու եհմի՞ն իտէրիմ :

Սիրասուն , ազգասիրութիւն վէ
հայրենասիրութիւն իւզերինէ , պանա
վէրտիկին տէրալէրին կէլլի պիր նօգթա-
սըն տախի խաթրմտան չըգարմայուլ ,
քէօշէյի տիրմտէ մահսուլուն ալմագ իւզ-
րէ , իբէք պէօճէքլէրի կիպի էվրագը
միւթալաամա րուզիւշէպ պէսլէմէքտէ
պուլունտուլումտան պաշգա , եալընըզ
միլլէթիմիզին աշվալը հագըրէսի թէ-
ֆէքքիւրիւ տէրտ ու էլէմիյլէ ճէլլէ գուր-
պան օլտուղուն կէճէ իսէ , ա՛հ զալըմ՝
կիճէ . . . ¹ հէր տագըգա կէօղլէրիմ էօ-
նիւնտէ թէճէսսիւմ իյլէտիկինտէն , պէն
տախի , էվլէթ պէն տախի , պի ալնիհի
սէնին թարիզինէ սիւլուզ , վէ ալնի սու-
րէթ իլէ էօլմէյի քէնտիմճէ պիր իֆ-
թիխար վէ պիր սէատէթ ատտ իտէրէք ,
հիչ տէ իլիսէ , գարըլար ճինսինտէ տա-
խի պէն , ազգասիրութիւն եօլունտա
պիր էօրնէք օլմագ նիյէթիյլէ , հէր
կիւն վէ հէր սաաթ , քէնտի ճինսիմէ ,
եանի գըղարա վէ գարըլարա , ազգասի-
րութիւն վէ հայրենասիրութիւն վաղ ի-
տէճէկիմէ , եինէ շու թաղըն իւթիւն-
տէ ահա ու եհմի՞ն իտէրիմ :

Իյա՛յր Սիրասուն , սէնին քէլամէ-
րինտէն հիչ պիրիսի զայիլ օլմամալը տըր ,
սէնտէ օլան ալթէշի աշգը միլլէթ ու ֆա-
զիլէթ , Բօմատաքիլլէթալլարըն նէգարէ-
թինէ թայինէ պուլունտուլարը օլ մու-
գատտէս ալթէշ կիպի , ապա սէօնմէք
իւզրէ եանըպ թուլթուլալը տըրլար .
միւպարէ՛ք ալթէշ , մուլթըլ գալպիմ ,
էօյլէ պիր ալթէշ մէրքէզ օլմաղէ շայէս-

1 . Սիրասուն կիւյա հատտէն զիյատէ ազգա-
սէր պիր տէլիւքանը պուլունուլ , կիւնին պիրի-
սինտէ , կիւնտիւզտէն միլլէթճէ բէք չըգ էսէֆ ի-
տէճէք քէյֆիլիլէթլէր իլիթիքտէն , վէ բիւր քէտէր
էվլէ տէօնտիւքտէն սօնրա , օլ կիճէ պիր գաշ միլլէ-
թին իայընըր տիւշիւնէյէլլէրլէ , վէ եալտտ միլ-
լէթ տիւշիւնէրիյլէ միւպահատայա կիրիշտիքլէրին-
տէ , իլիթտիկի պէտիւհանէ ճէվսպլէր աշըրը մէր-
թէպէ գալպինէ թօգանըպ , հըրըզ շէտիւրի թահ-
րէք իյլէտիկինտէն , նալէհան իւզերիտէ պիր ֆե-
նալըզ զուհօր իտուլ , վէ սէրիզ կիւն էաշտրգ-
տան սօնրա , ճամը ֆէնայը տէսթի էճէլտէն նուշ
իյլէմէկէ մէճպուր օլմուշ տուր :

Թէ՛ պուլունտուն , մուծլո՛ւ օլ գրզլարա քի , էջլէ պիր Թագրմ ճահիլ , եալան ճր , վէ էտէպսիզ տէլիգանլըլարն , ին սաֆսրզ բէնչէսինէ տիւշմէյիպ , իլլա Սի բատունում կիպի պիր ճիվանը ֆազիլէթ սիֆաթըն գալպինտէ պիր մէսքեսան պուլ լըլըլար . մուծլո՛ւ օլ տէլիգանլըլարա քի , տիլտատէ օլտուգլարը գրզլարա , բէնտի գատր ու գըյմէթլըրինի Թանըթտըրըպ , վէ ուսումնասիրութիւն , ազգասիրութիւն , վէ հայրենասիրութիւն լույլէթլըրինի անլթտըրա պիլիլըլըր . վէ նիհայէթ մուծլո՛ւ օլ միլլէթէ քի , պիզիմ միլլէթիմիզ կիպի աճընաճագ պիր հալտէ գալ մայրպ , իլլա , էրբէթլըրինտէն զիյառտէ գրզլարընըն վէ գարըլարընըն գալպլըրի , օլ միւսպարէք իւչ գարնտաշլարըն , եանի ուսումնասիրութիւն , ազգասիրութիւն վէ հայրենասիրութիւն լույլէթլըրինի անլթտըրա ալաշլարըլլա , պէնիմքի կիպի եա նըպ Թուծուշտուգտան պաշգա , մու հապպէթի սահիհէ ուղըունա իսէ , բէն տիլըրինի ֆէտա՝ իտէրլըր

Արշալոյս պունլարա տայիր պիր չօգ Թէֆէթիւրլըր վէ Թէզէթիւրլըր տահա իյլէտիքտէն , վէ սէտէֆ ասա եանագլ լարընտան աշաղը . աղըր աղըր ինձու Թանէսի կիպի ագան կէօզ եաշլարընը , օլ ինձէ մէնտիլիյլէ զարաֆէթ իւզըն սիլ տիքտէն սօնրա , տօսթըր սատըզը վէ ճան բարէսի մէզարը իւզէրլինտէ եազըրմիշ պուլ լունան շու խթիտէքի մէրսիյէյի օգու յուպ , վէ եանըգ տօտագլարըլլա , օլ սօ ուգ Թաշը պուս իթտիքտէն սօնրա , բէն տի խանէսինէ ալտէթ իյլէմիշ տիր :

Լյանի ,

Մ Ի Ի Ս Ի Յ Ի

«Լա՛ սէվկիւլիւ միլլէթիմ , շու Թէ հի տիւնեա պաղլէսինտէ , պէն տախի պիր վագթ կիւլ կիպի զօնչէ կէօսթէրիպ , սէվիպ գօզլայանլարա նայիլ օլտում իսէ տէ , չի՛ չարէ , օլ զալըմ էճէլին մէրհա մէթսիզ Թըրբանը , տահա սօլուպ գուլ ումագտան էվվէլ էօմրի լէզիպիմէ գաստ իյլէտի :

Սիլտտէթի էօմրիւմոէ Թէճէլիւմ

եարտըմիթտի , ալ չօգ Թահսիլի իլմ իտէպիլտիքտէն պաշգա , կէրէք Հայաս տան Թարաֆլարընա , վէ կէրէք Լվրոպա Թարաֆլարընա սէյեսահաթ իյլէտիմ :

Լվրոպանըն հիւանի հալի պիզլէրէ սէֆա պաղըշլայաճագ էերտէ , մէյետ սիյէէթ տախի վիրէճէկի աչիքեար տըր :

Հայաստանըն սէֆիլ հալինի կէօր մէք կիպի , պիր ազգասէր էիւրէք իչին միւհլըք պիր տէրտ օլամազ , վէ պու սէ ֆայլէթին սէպէպի իսէ , մէք Թէպլըրիմի զին աղըրզընտան , նիզամըզըրզընտան , վէ լայըրզըրզըրզընտան պաշգա պիր շէյ տէ յիլ տիր :

Հայաթըմ հէնկէամընտա , ազգ վէ ուսումնըք բէլամլըրինի , տիլիմտէն վէ էզ պէրիմտէն էքսիլթմէտիմ , վէ շիմտի տախի շու պէնի հըֆզ իտէն Թօքրաղըն իչին տէն , սիզէ չաղըրըր վէ անտ վէրիլիմ , սէվինիզ միլլէթինիզի , վէ մէրհամէթ ի տինիզ սէֆիլ Հայաստանըն հալինէ :

Թալարըմըզըն վէ տէտէլէրիմիզին Թէնլէրիյլէ պէսիլէնմիշ , բէմիլլէրիյլէ գուվլէթլէնմիշ , վէ գանլարըլլա սուվա ըըլմըշ օլ մահսուլտար Թօքրաղըր , սիզ տէն պաշգա պիր շէյ իսթէմէյուպ , իլլա ալիմ չիֆթաիլէր , չաղըկան իշճիլէր , բա ըեսէր , ազգասէր վէ հայրենասէր Առաջ նորըլար իսթէրլըր :

Իտէրլըրիմիզին վէ վալտէլէրիմի զին ահուզա՛ր ու ֆէրեատլըրինտէն աքս իտէն տաղլարտա , տէրէլէրտէ , վէ օլալար տա իսքեսան իտէն պիչարէ միլլէթիմիզ , տիկէր պիր շէյէ միւհլէթաճ օլմայուպ , անձագ գրզլար վէ էրբէք չօճուգլար մէք Թէպլէրինէ՛ միւհլէթաճ տըր :

Գրզլար , միլլէթիմիզին պիւլիւն իւ միտի սիզին իւզէրլինիզտէ տիր , իմտիան լայընըզ , պիլինիզ , նէ՛ տիմէք տիր Ուսումնը Ազգ վէ Հայրենիք . վէ պու խուսուսլար տա լազըմ կէլէն տէրայիսի Արշալոյսում տան ալընըզ . զիրա գրզլար ճինսինտէ , բէնտիսինին իւք Արշալոյս օլաճաղընա հիշ չիւբհէլէր իսթէմէզ :

